

IOAN ARDELEANU

***CUVINTELE SCRIBULUI
ȘI ALTE POEME***

**Colecția
POESIS
apare sub îngrijirea lui
Lucian Alexiu**

**Prezentarea artistică a copertei:
Sebastian Moisa**

**Pe coperta I:
A. Gaudi, Casa Battlo
(detaliu)**

© EDITURA ANTHROPOS

All rights reserved.

**Toate drepturile asupra acestei ediții aparțin
EDITURII ANTHROPOS**

**Reproducerea parțială sau integrală a textului,
pe orice fel de suport tehnic,
fără acordul editorului,
se pedepsește conform legii.**

ISBN 973-9420-73-7

Printed in Romania

Ioan Ardeleanu

***Cuvintele scribului
și alte poeme***

**Antologie, cuvânt înainte și aparat critic
de Lucian Alexiu
Postfață de Grațiana Benga**

ANTHROPOS

CUVÂNT ÎNAINTE

Câți dintre protagoniștii poeziei ultimelor decenii în apropierea cărora s-a aflat Ioan Ardeleanu vor fi știut că studiosul aplecat asupra vechilor texte românești este autor, el însuși, de stanțe nu mai prejos decât ale multor altora care au populat scena literaturii contem-porane? Și că lipsa preocupării, multă vreme, de a le încredința tiparului poate fi atribuită mai puțin unui plus/minus de vitalitate socială, cât unui scrupul estetic, rezervei, poate, de a se ilustra în *underground*-ul cărturăresc și cu altceva decât cu stricte considerații erudite?

Sunt întrebări, acestea, doar câteva dintr-o serie posibilă, firești atunci când te afli în fața unei succe-siuni de volume cum sunt cele publicate într-un interval de doar câțiva ani de Ioan Ardeleanu: *Cunoașterea umbrei*, *Cezură*, *Cuvintele scribului*, *Afloriment*, *Liniștea zilei*, *Grădina lui Akademos*, *Purpură* – în care cele dintâi, cel puțin, din șirul de culegeri lirice menționate selectează versuri din anii '70-'90: poeme în care *totul*, ori *aproape totul*, pentru exeget, poate fi plasat sub semnul culturii; al unui intelectualism rareori *programatic* – căci textele nu lasă nici un moment impresia subsumării unui „proiect”, unui scenariu ideatic –, cât de substanță. Ar putea fi vorba, în acest caz, nu în ultimul rând de plăcerea celui instruit de a legitima universul percepțiilor și reprezentărilor comune oferind o *lectură* a acestora în cheie culturală, de preocuparea de a răsfrânge peste lumea prozaică a cotidianului aura de idealitate a celor eterne.

De unde, desigur, și modul de selectare a materiei lirice, referințele ori aluziile erudite: perindarea de *arhei*, așadar – de figuri mitice ori istorice (Amaltheea, Acteon, Casandra, Minos, Alexandru, Hefestion, Pygmalion, Ioana d'Arc etc.): „Primește ofranda, Alexandru – / Nu aur, nu smirnă, nu tămâie, / Nici trup mântuit de femeie, / Nici brațe vânjoase de erou: // Lebede negre trec spre asfințit, / Sorții izbânzii își adună seul / Izbăvitor de umilință și durere. / Privind spre oaste, Alexandru geme : / E timpul să mă duc la Clitos ? / Sau doar chemările îmi sună în auz... / Nechează tot mai departe herghelii / Și vântul poartă lin spre el un sunet ars. / Par tobele că bat tot mai nebune : / Femei cu diademe aspre-n brațe / Și falnici bărbați cu platoșe albe / Dans sângeros și ritmic încing peste colburi.” (*Primește ofranda, Alexandru*), dimpreună cu șirul de entități / personaje culese pe un traseu posibil expresionist – *efebul, zeul tânăr, ascetul, poetul, scribul, ostașul* : „Pielea aburită a efebului / Se chircește în umbrele serii –, / Amurgu-i deja putred./ El strânge cu migală umbre,/ Sfidează singurătatea / Când printre pulpele lungi ale zilei / Lunecă liniștit asfințitul.”(*Semne*), parafrazele ori citatele luate din surse livrești mai puțin frecventate și conceptele care scaldă, muzical și discret concluziv, finalul poemelor : "Trec ca ascetul prin podgorii / Fără să-ntreb cine e zeul./ Cine săracul, cine împăratul, / Cine bogatul, cine, iar, poetul. // Nu mai aleg, nici nu discern, / Alerg precum ostașul după luptă: / Să-anunț victoria, / Mut, să vestesc / Vărsarea râului în mare, / A zeului în zeu, / A trupului în trup, / A morții-în moarte..." (*Papirus*), și nu mai puțin *reveria*, ceea ce vrea să însemne maniera de totdeauna de a trăi, liric, în cotidian, ca și în plan metafizic, a cărturarului: „Plângi, *Aléxandre*, la izvoare, / În țara de departe plânge mama, / Orașul, basileul sunt departe. / *Ek korì korì koròne* ! / Te joci cu timpul, *Aléxandre* ? / Ai să renunți să vezi pământul/ Ce-acum nici nu mai e din lumea asta? // Și

numai pasărea cu sunet spart / Orgolioasă țipă amintirea ta,
/ Doar vântul, ca un zeu nebun, / Îngână cântecul
prevestitor: / *Ek kori kori korone!!!* Plângi, *Aléxandre*, nu
poți să te trezești / Din visul lung în care somnul / E vis el
însuși de copil, / Ai cărui pași îi cauți zadarnic? / La poale
de Olimp așteaptă corbul – / Uite-l că vine, prima oară, /
Uite-l cum otrăvește apa / Și cum acoperă lumina bronzul /
Ființei tale, răcite, în matrice”(*Uite că vine corbul...!*).

Acestea toate posibil de regăsit în fiecare dintre
culegerile lirice ale autorului – vizibile până și în o seamă
de mici orfevrerii lirice – în poemele scurte, de o densitate
imagistică aparte: „Albe și roșii – florile vântului / Ca reci
silabe, / Pe buze.” (*Ikebana*); „Doar voi, ca șarpele din
munte / Vă îngropați în lut sământa...”(*Trib*), în care
dincolo de lirismul infuz al notațiilor, pregnanță are tot
ținuta estetă a stanțelor – un decupaj al imaginilor ghidat
de o sensibilitate cultivată, căutarea emblematicului, a
simbolurilor mari, voința de a da sens, de a înnobila
amalgamul de impresii poetice uzuale –, căutarea
inefabilului, a zonelor aurorale ale existenței : „Sunt la
picioarele tale, / Amalthea, nu zeu, ci pruncul / Cu buze
dornice de laptele din uger. // Ai să-mi ghicești vreodată
gândul? // Mi-e foame și simt cum pulsează / În carnea ta
sacră viața. // E-un necuprins mister în țâța ta / Pe care cu
nesaț încerc să-l sorb – / O, cum mă-mpinge către tine
foamea / Mamă din vis cu laptele fulger / Căzându-mi pe
buzes în risipă. / E noapte, Amalthea, rămâi cu mine-n
codru, / Aerul serii va stinge văpaia și tu, visătoare, / O să
mă-aplec la ugerul zeiesc / Mamă de zeu – vestală sacră”
(*Nu zeu, ci pruncul*).

Triumf al posturii lirice ? Versuri precum cele citate
sunt indicative, în orice caz, mai puțin pentru avatarurile
limbajului poetic în deceniile din urmă, cât pentru știința
liricului de a se plasa în cultură. Autor cu o memorie
livrescă ce selectează între mitologicele și *topoi* consacrați

ai literaturii, Ioan Ardeleanu pare a fi înainte de toate un extrovertit convertit la reflexi-vitate, poet, așadar, de o sentimentalitate cultivată, elaborând canonic nu atât dintr-un orgoliu asumat – firesc, la urma urmei, în cazul cuiva impregnat de spiritul umanităților, cât dintr-o vocație a simetriei, a proiecției esențializate, a civilității și ceremonialurilor civilizatoare.

Lucian Alexiu

CUNOAȘTEREA UMBREI

Poeme. Editura Anthropos, 2002

UITE CĂ VINE CORBUL...!

Plângi, *Aléxandre*, la izvoare,
În țara de departe plânge mama,
Orașul, basileul sunt departe.
Ek kori kori koròne !

Te joci cu timpul, *Aléxandre* ?
Ai să renunți să vezi pământul
Ce-acum nici nu mai e din lumea asta ?

Și numai pasărea cu sunet spart
Orgolioasă țipă amintirea ta,
Doar vântul, ca un zeu nebun,
Îngână cântecul prevestitor :
Ek kori kori koròne !

Plângi, *Aléxandre*, nu poți să te trezești
Din visul lung în care somnul
E vis el însuși de copil,
Ai cărui pași îi cauți zadarnic ?

La poale de Olimp așteaptă corbul –
Uite-l că vine, prima oară,
Uite-l cum otrăvește apa
Și cum acoperă lumina bronzul
Ființei tale, răcite, în matrice.

SUNT DOAR LOCUL PE CARE

Sunt doar locul pe care
Îl umple frumusețea ta...

Crepusculul, dincolo de noi,
Cade doar peste iubirea zilelor tale
Ce se închid asemeni filelor din carte
Și soare muribund inundă dragostea
Topind orice protest al meu.

E seară, corpurile noastre cântă –
Nimic altcèva, doar unirea.

O VIESPE TÂNĂRĂ

O viespe tânără amirosind plămada
De fragedă mireasmă și de nectar profund –
În toamna aspră, fără simetrii
Cu multele surate, care-au plecat să doarmă,

Tentează fecundarea în spațiul din corolă,
Care, smerită, ca sărutarea de ascet
Se-nvârte-n dansul nunții, cum bulboana
Întoarce în cuiabar țipari și lostrițe viclene.

PYGMALION

În mine și mai departe, dincolo de mine
În gura mea și în blestemul ursitoarei –
Un singur fulger – frumusețea ta
Și asfințitul rece din iubirea noastră.

E seară, în corpul meu, cu obosită vrajă,
Nimic nu cântă; doar acorduri sterpe
Cu lumea care se ridică pân' la somnul
În care golul corpului se surpă.
Și degetele mele modelează trupul
În care tu te-nchizi asemeni nimfei.

SOLDAȚII BAT CU SULIȚA ARMURA

Soldații bat cu sulița armura
În așteptarea celui ce-a învins în luptă.

El nu mai vine, l-a înghițit stihia
Care-a pornit pe urma lui vârtej...

Soldații bat cu pumnul în armură,
Imploră steaua care arde-n ceruri,
Refuză zvonul abătut din munte :

El nu o să mai vină niciodată...

Mânia lor țâșnește flăcări,
Viața pare-un chin de neîndurat.

În muntele de piatră și tăceri,
De unde apele își au izvorul
Și-ntreaga lor eternitate,
Tânărul zeu s-a dus să-și întâlnească zeul.

PRIMEȘTE OFRANDA, ALEXANDRU

Primește ofranda, Alexandru –
Nu aur, nu smirnă, nu tămâie,
Nici trup mântuit de femeie,
Nici brațe vânjoase de erou:

Lebede negre trec spre asfințit,
Sorții izbânzii își adună seul
Izbăvitor de umilință și durere.
Privind spre oaste, Alexandru geme :

E timpul să mă duc la Clitos ?
Sau doar chemările îmi sună în auz...

Nechează tot mai departe herghelii
Și vântul poartă lin spre el un sunet ars.

Par tobele că bat tot mai nebune :
Femei cu diademe aspre-n brațe
Și falnici bărbați cu platoșe albe
Dans sângeros și ritmic încing peste colburi.

CHEMARE

Nu zăbovi prea mult în lumină,
Întunericul – frate bun cu moartea –
Te cheamă la mine, cum
Bucatele cheamă sarea
În parabola bătrânului rege.

E frig pe pământ la tine,
Geruri năprasnice umplu
Cu spaimă copacii din codri
Și lupii tineri se luptă cu lumina
Din stelele reci ale cerului
Și urlă spre ele ca sângele meu
Sub gura ta și rânjetele lumii.

SIMETRII

Zâmbesc ca tine, râd ca tine,
Chiar zorii îi vedem asemeni,
Nici marea n-o străbatem altfel.

Fețele noastre sunt brăzdate de timp
La fel cum șuvoiul ploii ară
Chipu-mpietrit al Sfînxului la Teba.

Și pașii ne sunt repezi pe pământ
Ca zeii morții, care ne vor ai lor...

Chiar Everestul
L-am urcat de-un fel !

Doar semnul rimei ne desparte
Gândul –
Haiku de-azur care despică-n două
Aerul pe care
Tu îl respiri dincolo
Și eu aici.

* * *

Dacă-am să plec pe mări departe
Să nu oprești nicicând cântatul,
Din sfârceul destrămat al serii,-n parte,
Să dai prietenilor, orb, vânatul,
Pe care l-am promis când ploaia
Cădea știută peste-același cânt.

Cu spaimă lunecând și tu în marea
Lăudată de profeții aducători de vânt
Să cânți atât cât – peste tine – valul
Te va topi în el – o zestre din tăcerea
Care atinge cu sficiune malul.

CUM AI CERE ABISULUI

E cum ai cere abisului
Să nu mai vrea abis
Și golului din noi
Să nu mai ceară gol,

Și ierbii, niciodată
Să nu mai vrea pământ,
Și gropii să nu-și ceară
În veci de veci obolul.

REGĂSIRE

Tânăr lup m-am întors într-o zi
La lumea de dinainte de lunga-ncercare,
Am visat peste tot căprioare și sânge șiroaie
Și spaime înalte cu arcul întins.

În anii absenței un cântec năprasnic
Însoțea pașii mei către locuri obscure,
Răni tot mai adânci mă dureau
Când singur alergam prin pădure.

Sunt freamăt acum de pământ și de sânge
Și trupul meu tot e rană de dorinți –,
Lupi tineri vin să-și urle bucuria răvășită-n haită
Și tinere lupoalice vin, cu coama-n spic,
În ceasul putred al sosirii mele
Să-mi spună tainic bun sosit
În ziua de cuvinte-a regăsirii.

LUMINĂ LINĂ

Pântecul apei
Tremură-n crepuscul.

ARD FOCURI

Nici drum nu e înainte, nici aer nu e,
Doar vidul deapănă continua poveste.

Și ard asemeni morților pe fluviu...

(Cu mine ard pe rug, de-a valma,
Femei ca stele-n ceruri ori focuri pe pământ.)

ȚINUT

Sub somnul alb al luminii
Fluturi grași
Se lasă peste-orașe
Și zvonuri tainice
Pătrund castelele
Din landul otrăvit –

Ți-e toamna zăvorâtă
De frunzare.

NU ZEU, CI PRUNCUL

Sunt la picioarele tale,
Amalthea, nu zeu, ci pruncul
Cu buze dornice de laptele din uger.

Ai să-mi ghicești vreodată gândul ?

Mi-e foame și simt cum pulsează
În carnea ta sacră viața.

E-un necuprins mister în țâța ta
Pe care cu nesaț încerc să-l sorb –
O, cum mă-mpinge către tine foamea
Mamă din vis cu laptele fulger
Căzându-mi pe buze în risipă.

E noapte, Amalthea, rămâi cu mine-n codru,
Aerul serii va stinge văpaia și tu, visătoare,
O să mă-apleci la ugerul zeiesc
Mamă de zeu – vestală sacră.

LINIȘTEA ZILEI

Din ce în ce mai des
Mă cufund în fotoliul albastru...

Nu mai e nimeni aici
Să tulbure liniștea zilei –
Doar zborul nesigur al păsării
Sparge cu aripa aerul nopții...

Apele se împuținează-n izvor
Iarba e și ea tot mai puțină –
Doar inima mea blândă
Își plânge și cântă sfârșierea-n lumină
Sub povara și hula nebună a lumii.

CÂNTEC DE DRUM

Îmi amintesc de-un drum îndepărtat,
Mergeam cu el alături, călare
Și calul tânăr, roib și fără șa
Își încorda grumazul sub zalele viespare –

Iubeam cărarea și dulcea ei beție...
În stânga mea era abisul,
De-a dreapta, calea către stea
Și-n depărtări regale, drept, urcușul.

Însângerat de dorul de pustie
Și-nfrigorat acut sub stele
Fără de cal, târam în pulbere toiagul
Și val de pulbere în răzvrătiri rebele.

Departa drumul ca un lanț de-argint
Îmi țipă încă în auz sfidarea :
Roibul e mort, în zare zboară corbii,
Cerul e ars, în spate a dispărut cărarea.

CRUSTĂ

Mi se închid toate porțile spre izvoare :
Degeaba-ncerc să le păstrez lamură prundul,
Eu muntele îl primenesc pe dinafară
Dar larii apei tulbură străfundul.

Clipa căderii în izvor visez
Și fără-opreliști volbura din pustă –
Gândul pe lespezi stranii de-ape, -ades
Ca-ntr-o monadă-i prins în translucida crustă.

SEMN CERESC

Nu vreau decât atât :
Să pot mușca 'nainte
Țărâna-n care am să dorm,
Să rup în dinți de tânăr lup
Povara versului de piatră.

Nu vreau decât atât :
Să-ncercui pe furtună locul
În care liniștit ca marea
Am să despoi de sensuri lumea
Și stelelor am să le dau alt nume.

Nu vreau decât atât :
Să plouă semn ceresc când timpul
Cu foc o să-mi stârnească anii
Și când pământul ca o spaimă
O să-mi cerșească versul.

DILEMĂ

Susură focul ca apa izvorului,
În florile merilor cresc fructele noi.

Prieteni mei din tiparele lumii
Au plecat pe cărări cu primejdii.

Să deschid, Doamne, atât de devreme
Cărări, altele, fierbinți, deznădejdi?

PULVIS

Anii s-au scurs în mărire de pulberi,
La marginea prăpastiei stă zeul,
Culoarea lumii e mărginită de conture mate
Iar lupul tânăr își mușcă-ncercuirea...

Lumina lumii a plecat cu tine-odată
Unde nici eu nu știu,
Cum marea niciodată nu cunoaște
Țărml, dușman al valurilor sale...

Afară bate iarăși vântul furtună –
Neant e, Doamne,-ntreaga ta lucrare.

CÂNTEC

- Mamă, câte stele
Prinse-n hori de iele
Sunt la noi acasă ?

- Fiule străin,
Multe iele vin,
Te caută-n livezi
Și cer să le vezi...

- Mamă, câte iele
Prinse-n hori de stele
Vor să mă cuprindă
Seara când colindă
Visurile mele ?

- Fiule, departe,
În țară străină
Iată, dor de moarte
Inima îngână –
Cântare păgână,
Cântare străină...

FRIZĂ

Minune a minunilor eternă
Sunt prins în friza ce mi-ai hărăzit –
Icoana stelei cu lumină ternă
Și mai adânc mă-mpinge spre zenit.

Minune între minuni, din umbră
Încerci să-mi prinzi de-argint inele-n gleznă –
Icoana stelei cu lumină sumbră
Și mai adânc mă-mpinge-n beznă.

Rabd sfâșieri în carnea crudă
Și nici nu simt durerea lor –
Deasupra, cerul își arată nudă
O stea care se stinge-n dor.

Dansezi ca-ntr-un extaz bacant
Și te rotești viclean în jur.
Ți-s brațele în jurul meu liant
Eu dorm, demult, un somn impur.

FIORD

Sălbatică și pură ca-nceputul
E dragostea străină ce-ți vestesc –
Și are trup săpat în lutul
Grădinilor sădite de un os domnesc.

De-ntrebi chiar pasărea din nord
Ce umbre vrea să-alunece-n dorință,
Ea poate doar să murmure-n fiord
Extazul mai înalt ca o credință.

CEZURĂ

Poeme. Anthropos, 2002

ECOU

De la plecarea ta pe mare
Aprind în zori mari focuri de-ntâlnire
Și răsădesc la răscruci flori de câmpie...

Mi-e frig și strâng în jur mantoul
Croit din draperiile dorinței,
Suspîn romantic un ecou prelung
Și razele de soare-aprind pe valuri
Înalte faruri de lumină.

Cu mine odată plânge marea.

FINISTERRE

Te-așteaptă-acolo zeul, cu nebunia lui
Și păsările-ucise la răspântii...

CEZURĂ

Între mine și lume se cască hăul
Și eu, în loc să-ncerc să mă agăț de țărnel
dimpotrivă,
Măresc sarcastic tânăra cezură
Și-mpodobesc cu false dale
Cărarea către țărnel care pleacă.

IKEBANA

Albe și roșii – florile vântului
Ca reci silabe,
Pe buze.

COBOARĂ STEAUA

Coboară steaua peste mine,
Mi-adulmecă pielea, ca mama
Care-și miroase în pustă puiul...

Doar eu mă tot îndepărtez – o piatră
Pe care apa o împinge spre ocean –,

E tot mai grea încercarea ei
Și tinerețea mea și-ncruntă ochii
Simțind apropierea fiarei.

WISEZ POEȚI

Visez poeți și-ncerc să-i pot iubi pe toți
Dar țărnelor lor se tot retrage-n brumă
Și lunec liniștit ca ei, cu dragoste și ură....

CA UN PUMN DE STELE

Ca un pumn de stele
Lumina din ereziile tale.
Doamne, fă să uit lumina lui
Și dă-mi lumina lumii Tale !

Redă-mi privirea care doare
Când ochii mei privesc îngerul –
Orbește-mă, dacă nu pot
Să Te găsec în mine mai întâi.

TENTAȚIE

Și lasă-mă vândut mâniei
Și coapselor pe care le ivești din umbră –
Nu eu îți cer aceste toate
Ci, vai, nestăpânită, tăcerea mea profundă,
Și trupul meu prea tânăr să-nchipuiască monștri
De false uri în moliciunea florii
Pe care-un mugur de lumină albă
A zămislit-o în mâna mea întinsă către tine.

CU VIOLENTA, DIMINEATA

Cu violență, dimineața,
Zei zgârie lumina din ochii mei
De-adolescent rătăcitor prin umbre...

SEMNE

Pielea aburită a efebului
Se chircește în umbrele serii –,

Amurgu-i deja putred.

El strânge cu migală umbre,
Sfidează singurătatea
Când printre pulpele lungi ale zilei
Lunecă liniștit asfințitul.

TRIB

Doar voi, ca șarpele din munte
Vă îngropați în lut sămânța...

ȚĂRM

Bat peste câmpuri stranii stropi
Și încă mai ciudate vietăți visează țărmul
Pe care inorogul l-a trasat parodic
Despărțitor de lanuri coapte
În țara-ntunecată a trupeșei fecioare.

1

Efebul se supune cerului
Și bate diminețile din târg alene –,
Biruator, copilul rătăcește
Ca un balans de punți perene-n univers.

În limpezimea gestului străbate
Și cerul și pământul laolaltă –,
Povestea lui cu ploile de toamnă...
O inimă fără de sens tresaltă.

Cum din neant apare sfâșierea
Luminii ce străpunge o pupilă,
Tot astfel trupul lui din vid recheamă
Vechi rituri de împerechere să țâșnească.

Într-un delir de amintiri și torțe
Efebul în oglindă e ca o izgonire
De ură și mânie, de vaiete și forță.

3.

Efebul peste lespezi albe
E bântuit în suflet de cărțile vechimii –

(Ci-un fel de spaimă
Colindă lupta lui sterilă
Cu doamnele nesățioase
din tablouri.)

4.

Albastrul cerului îl frânge –

Mai inventează morți și-ambii
Deșarte în mijlocul lumii
Pe care, spornic, le clasează
În mari sertare de singurătate.

Iată, mă sting,
Efebul se prinde de mâna mea stângă,
Prefiră degete uscate –

Aripa-i curge
Asemeni unui sânge-albastru și vâscos
Prin tainice capele.

Mările adună în zori
Pe plajele aprinse de focul lunii
Trupurile morților tineri.
Gleznele lor înfiorate surâd răsăritului –

Imaculate glezne-ncearcă, iată, somnul
Când brațele se-ntind
Către orașul care se trezește.

Trec norii iernii peste el
Și el dansează înnebunit
Pe melodii echivoce
Trece alungit prin aripi
De mare slavă în apus.

Efebul se prefiră în nămeții
Peste care doar umbra lui
Mai tronează-asemeni unui sol
În inima-nghețată a palatului.

Sângele lui cheamă sânge
Și taie cu spada încrângături
Care țin pe loc începutul
Focurilor în cetatea moșilor...
Sacrifică fără alegere
Flori, zei, iluzii,
Propria sa umbră și umbra
Încă mult mai dorită
A dublei lui identități.

Efebul stă alături de maestru
Și soarbe vinul din pahar de lut –
El singur pleacă grumazul
Spre umărul stâng,
Doar el bea licoarea din pământul mut...
Refuză-argintul guraliv –
Și nimeni, doar el știe
Că-absența de acum va fi Absența.

CUVINTELE SCRIBULUI

Poeme. Anthropos, 2002

PAPIRUS

Trec ca ascetul prin podgorii
Fără să-ntreb cine e zeul,
Cine săracul, cine împăratul,
Cine bogatul, cine, iar, poetul.

Nu mai aleg, nici nu discern,
Alerg precum ostașul după luptă :
Să-anunț victoria,
Mut, să vestesc
Vărsarea râului în mare,
A zeului în zeu,
A trupului în trup,
A morții-n moarte...

COLOANĂ

Pe pat un corp mai alb
Decât, fragilă, ceara care-nterupe ziua...

În el se zbate nemurirea,
Natura lui eternă se revoltă.

Emoția dintâi a dispărut –

Așteaptă-n liniște lucrarea trecătoare
A icoanei care imploră
Și varsă lacrimi înspre țara
Bogată, de unde, cu alai,
A plecat înspre aici, întâia oară,
Informă piatra lui albă și coloana.

* * *

Încerc degeaba
Să te țin în brațe –

Te zbați asemeni
Păsării închise-n piatra
Care i-a născut legenda.

Încerc zadarnic
Să te mângâi –,
Ești ca statuia
Pe care a-nghițit-o marea
Și doar bătrânii care se trezesc
Își mai aduc de ea aminte,
Pe când suflarea mării, în adânc,
Îi e culcuș, amantă și vestmânt.

Încerc eteric
Să-mi trec prin alge
Degetele mâinii drepte,
Mă tem de pasiunea mea ca lașul
Pe care-l hărțuie ispita.
Și sângele se face piatră.

PAN

E iarăși primăvară pe pământ
Și caii soarelui nechează alergând –
Zdrobesc cu bucurie marginile lumii
Spre care întunericul se duce, lent...

* * *

Amfitrion golit de dorință,
De ani și putere, de trup,
Treci din salon în hemiciclu
Cum din ispită, -adolescentul,
În carnea plină de excese.

Tu strângi în viziuni de seară
Nedrepte blasfemii-mpotriva urbei,
Te bucuri de vestirea din oracol
Și nu accepți dezmățul, din simțire,
Pe care-adolescentul ți-l strecoară-n daruri.

PEISAJ

Cerul cade putred peste alt pustiu...

CUVINTELE SCRIBULUI

Sunt cuvinte
Mult mai puternice ca vocea,
Ca marile poeme surde
Născute-ntr-un delir asemeni fricii...

CREION

Creionul, ca un bisturiu de-argint
Emasculează cuvintele ce vor
Să se ascundă-n labirintul
În care-și pun nădejdea hibernării –

Se-nchid și se deschid asemeni scoicii
Pe care firul de nisip o maculează –
Respiră blând, când făr' de sânge
Așteaptă să le dau în somn
Putere, în care foamea să fie putere
De-a se preface-n vers flămând.
Și foamea lor, o altă foame, fără chingi
Să fecundeze totul : îngerii, scoici, lumină.

MOMENT

Ne biciuim, cum generalul din vechime
A poruncit să bată-ostașii, marea.

Nimic deasupra noastră, doar plâns mornit de stele
Iar dedesubt o teamă – solemnă lunecarea.

ZEU TÂNĂR

Buzele s-au lipit de carnea mea,
Pe străzi a-ncremenit un pieton,
Amurgul s-a topit în noapte
Și astrele de toamnă s-au cufundat în râuri.

Buzele s-au contopit cu mine,
Comorile își trimiteau în aer focul
Iar noaptea a căzut pe noi ca somnul
Pe geana unui tânăr prinț
Ce-a rătăcit năuc prin ierburi.

De-atunci, pădurile au ars bătrâne,
Cuibarele de viespi îngână stupul,
Buzele s-au pierdut în golul
Pe care soarele l-a iscat în mine :
Triumful de-a simți-nălțimea
Unei săgeți care a despiciat văzduhul !

Tu ai plecat din lume, tânăr zeu,
Și lumea a rămas săracă și pustie,
după plecarea ta!

GEST

Știi cum, cândva, lumina strecurată-n taină,
Printre frunzarele de toamnă,
Stârnea surâsul tău de carne
Și visul meu care vibra.

La poala muntelui de sare
Pândeam clipa căderii lunii
Și moartea florilor pe apă –
Un gest de răzvrătire către astre,
Cu brațul tău întins spre gura mea,
Căreia îi cereai să tacă veșnic
Sau nesupusă să își spună vrerea.

JOCURI

Lumina lunii rece cade
Peste viața din poiană :
Dansează ielele în noapte
Și surlele-nfierbântă vântul.

Copiii nopții își zidesc hotar,
Împrejmuiesc în taină ochiul...
Ei pustiesc sub pași pământul
Și pârjolesc frunzișul vânat.
Alături ielele și pale reci de vânt
Înlănțuite-n noapte ca un zid...

Copiii-așteaptă zorii peste somnul
Adus de zânele ce cântă vinul.

Se-ntrec în somn și-n dans uitat
De norii dimineții și focurile verii,
De turbure cuvântul ce-ademenește ploaia
Și de cenușa mătrăgunelor aprinse.

REMEMBER

Adesea mă prindeam cu tartorul pădurii,
Să bem din coarne de licorne vinul ;
El să aducă la ospăț ogarii-n lanțuri :
Să dăm răgaz iubirii să-și împlinească zborul.

Băteam neconținut aceleași drumuri,
Mereu suna în codru iubirea fără spaimă —,
Noi beam din coarne vinul palid
Și dam libației cinstită-n stihuri.

.....
Acvila da târcoale, își întindea aripa,
Strigătul ei în inima pădurii
Nedeslușit stârnea în noaptea neagră frica
Asemenea ursoaicei, care stă la pândă.

POEM

Alături, femeia murmură descânt...
Steaua tresaltă întâia oară
Iar umbra cade pe pământ.

Murmurul s-a făcut blestem în aer :

“De ești de femeie, să-ți cadă țâțele.”

Lumina ei îmi arde pielea –
M-a cunoscut, îmi simt pornirea
Să mă preschimbe-n arbore-nflorit,
În stea sau poate-n grâu,
În mirt, în secetă sau apă.

PREFIGURARE

Ca toaca prevestind moartea
Și ca sângele unic trofeu...
Se deschide mormântul de zeu
Care intră în el cu beția iubirii,
Să doarmă somn liniștit pe lespezi,
Voluptate să îi fie odihna
Și caldă, pură învierea, senzuală
Ca însăși boarea de pământ
Când nou și blând se naște iar.

CREPUSCUL

Se sting efebii
Și amuțesc în nesfârșitul brumei.

DISCREȚIE

Mă leagăn cu fast în balansoar,
Străbat în gând păduri
Și chem ca țăpul tânăr răzlețit de turmă ;
Sunt eu însumi și împotriva tuturor –
O să te găsec fecioară din vis
Și-o să aprind în vale stepa
Cu fraze care tremură discret pe buza mea.

Urechile îmi ard
Iar inima îmi bate ca un clopot...
Nu vreau să îmi reprim dorința,
Doar o presez în mâini și țip
Când simt că pielea ta destinsă
Se lasă învăluită de dorință
Cum unda frântă-n maluri ce suspină
Când râul pleacă, fără să mai vină.

EFEBUL

Simte cum degetele lui
Se-agață de galbenele stele –

Cum sub teroarea străzii
Eternitatea se colorează
Asemeni penelor unei păsări
Care încearcă utopia
Îngânării arcului din ceruri...

OCHII MEI PRIVIND ZORII

Ochii mei privind zorii
Și diminețile câmpiei fără margini
Încep să roadă muntele din zare,
Să zgâlțâie în puritatea lor
Fără de seamă începuturi
Și morți, deodată, lângă viață.

FRIZĂ

În coapse arse
Memoria lor tace...

EV

Tânăr încălecat te trezești în armură
Și-ți dai sărutul spre vânzare –,

Inima caldă ți-a dispărut în pulber,
Ești ca statuia care vânează dimineața...

BAZILEU

Eu mutilez, ca Minos, ce ating...

ACTEON

Îți răsădești comori pe ape
Și-n rouă risipești triumful.
Născut să-nvingi, îți aperi corpul
De trei tentații care tremur
Să își cuprindă prada lor, cum arcul
Săgeata-mpinsă-n coardă, spre armură.
Rogi vulturul să vină drept la țintă
Și nu țintești, e arcul flasc, îl lași așa –

Ridici spre soare ochii care plâng,
Privești în față-un trup ce se despoaie –,
Ca toamna-ncepi să drămuiești lumina
Pe care foamea o împinge spre araci.

LITERATURĂ

Să uiți infernul, frigul
Și raiul cel prăfos din marmora zeiței...

CRUG

Când te desprinzi din seara de pe cer
Miroși a stele și a grâu din câmpul
Pe care l-au cosit copii spălați de ploi –
Curați ca sâmburul luminii din pământ.

LINIȘTEA ZILEI

Poeme. Anthropos, 2004

SÂNGELE ALEARGĂ PRIN MINE

Ca bivolul tânăr.

Sângele dă năvală în inima mea
Ca un taur rănit.

Încerc să-i deschid larg porțile,
Cad în genunchi ca fiul
La picioarele tatălui,
Îl implor să-și liniștească risipa,
Cum singurătatea nopții
Cade sub stele.

Ca apele morții,
Sângele meu aleargă în mugetul
Taurului rănit pe nisipul arenei.

FII STROP DE PLOAIE RECE

Când arșița
Clocește-n pustă oul dropiei
Și când șopârla iute
Caută umbra în faptul dimineții
Sub ierburile cu spice coapte...

Fii strop de sânge,
Când pentru tine îmi înfloresc
Eu glasul
Și când cu zbatere în aripi,
M-aprind să-ți întâlnești
Suita, în bezna care cade.

NU MĂ-ATINGE, CÂNTĂ MIERLA...

Genele tale se încâlcesc în rariștea
Ochilor mei bolnavi de absență...

Culcă-te, călător străin, e noapte
Și pământul alb al orașului se desface
Să-ți dea culcuș!
Sau pleacă, înalțăte-n candel
Smulse din lună,
Și arzi, și arderea e o plecare.
Străin pelerin, din țară pustie
Ai pe chip florile albe-ale zorilor,
Ridurile pământului.

CA PEREGRINUL PORT ÎN SPATE

Ploi, vânt, arșiță și toate
Lucrurile din alte vieți
Pe care le păstrez în mine,
Drept chezășie și parfum
De arsă neputință,
De țărături care fug,
Cuvinte moarte...
Am stele-n traistă și trei
Bastoane de ostaș,
Un animal pe moarte
Și-o lungă, tânără poemă
De care-n drumuri
Nu mă despart senin nicidecând.

O TEAMĂ NOUĂ SE STRECOARĂ-N SUFLET

Și flacăra tresare-n brațul meu,
Acoperit cu blănuri croite de stilet,
Ca altădată pentru un nesupus aheu.

Întorc spre mal cu trestii albe spaime
Și-ngenuncheat la poale îi rog pe zei
Cu vârful de aripă să-mi dea de știre
Cât pot de mult să-i țin ostateci
Desculți, pe străzile cetății.

BRAȚELE CURG,

Și-ncruciează jertfa
Pe care-o pregătesc pentru extaz.
Severe-n boarea dimineții,
Apele se retrag
Cum altădată
În pustiu profeții.
Noi doi, suavi, ca sfinții tineri
Ne dezvelim de vifore și piei:
În fluxul ce inundă malul
Ne înfundăm ca pulberea
În moartele imperii.

ÎN CINUL MEU, ÎN INIMA PĂDURII

Războinici tainici laudă fecioria,

În ceasul roșu, în arderea pe rug,
O pasăre de strajă strigă dinspre mumă
Blestemul ca un var în clocot.

Abel e mort, a îngenuncheat Casandra,
Ioana din Arc a ars pe rug,
S-a încărcat de brumă aripa Măiestrei.

Între mesteceni, ca un strigăt,
La ceasul nopții fără văz,
Vai, cad și eu și prorocirea moare
În viforul purtat pe nori de gheață –
Cor feciorelnic dinspre mănăstire
Aduce înceteșate laude morții.

AZI VIN LA TINE

Când, șerpuită, calea, ca un poem sălbatic,
Se duce către vârful cu grații calcinate
Și când și eu m-agăț de drumul
Ce pare tot mai mult o rană care sângerează,
Nu brațul legănat menit să mă smulgă
Din iarna și înghețul, din aripa
Necunoscută mie, a păsării de bronz,
Nici mâna din singurătatea mamei,
Ca un lăcaș cu plăgi nevindecate
Pe care eu le plâng, cum heruvimii tineri,
Luxoase, amintirile cetății.

COAPSELE TALE ȘI CERUL ÎNFUNDAT
AL TOAMNEI,

Inima ta și rănilile din brațele mele.

Mersul tău în boarea dimineții –
Inima mea obosită de-absență.

Privirea ta strecurată pe chipul alb
Și inima mea în freamătul flăcării.

Sânii tăi ca rodiile din poveștile nopții
Și inima mea de pământ și lemn dulce.

AZI VREAU RĂSPALATA PENTRU NOAPTE:

Desfată-mă străine cu belșugul,
Strecoară-n ugerul licornei
Puteri și spaimă de ghețar.
Alungă câinele, să doarmă
Și fă iar loc înfriguratei purpuri
La miez de noapte fastă, sub azur,
Să bem licorile și gustul lor bolnav.
Învăluie-mă, trist străin, în foc
Și lasă-mă să ard în dâra din frunzar.

DACĂ TREC ZVÂCNIND PE SUB PORȚI

În genunchi, o să-mi zdrențuiesc
Vestmântul și carnea o să mă doară...

Pietrele, roșii fulgere, limpezi se zvântă
La umbra înaltei, răcoroasei ierbi...

Ochii mei se-adapă blând
Din floarea de măceș și piatra
Ivită din țărână și-ncrustată
De anii care-au țâșnit anapoda
Învolburând nervura stâncii.

Treci liniștit, ca să mă poți vedea,
E-ntâia oară când mă-ntorc
În somnul tău, între lumini și strigăt.

FULGII MARI ÎNLĂNȚUIȚI ÎN GER

Se frâng pe melodia unui vânt narcotic...

Lasă-mă să trec prin respirația întretăiată
A ochilor tăi – cum răsăritul roșu,
Prin ceața dimineții – ca o podoare albă...

Fulgi albi și roșii fulgi în aer
Coboară trup de înger înjunghiat...

Lasă-mă să mor în fagurele nopții
Și sufletul meu, ca un stigmat
Să vină la tine ca o zăpadă curată.

Fulgi roșii din văzduh
Acoperă ca iarba corpul meu inert –

Lasă-mă, Doamne, -n uitarea din vintre
Cenușă, rătăcire, câmp, ploaie, cuvânt
Sub norul verde, în raiul aprins.

SUNT CĂLĂTOR NEOBOSIT ȘI NOAPTEA

Îmi înflorește cântecul
Și înflorește brațul cîmpiei
Cu brume, cu greieri,
Cu apele morții, cu sângele
Cerbului sfârtecat de lupi,
Cu jivinele pe care le-aștept
Să-mi sfâșie cuvintele,
Cu poienile bolnave de ani...

Sunt peregrin și corpul
Îmi e acoperit de răni:
Într-o zi de vină
E vântul, cel
Aducător de ploi,
Care îmi sapă fața
Cu gesturi indecise...
Dar ochii mei scapără
Foc rece și lasă
Spre tine să curgă
Mierea și laptele.

Chiar vremea bună îmi dă târcoale
Și rana soarelui îmi dăltuie
Mesajul turbure

Cu legi sticloase
Și devoră țărnul,
Ademenește, cum marea
Pe-ntortocheatul Ulise.

VICLEANĂ STĂRUINȚA-N TRIL

A păsării negre, cum sămânța
Susurului tău în ureche:

Mă-ndemni s-ajung
Prin prăbușiri repetate
La îndoită creștere,
Să mă desprind de trup,
Să mă înalț –
Urcuș fără memorie.

Dar mută, gura mea
Nu cere rugătoare
Decât popasul.

STRĂINUL A INTRAT ÎN ORAȘ

Înarmat cu o resemnare tandră –
Voia să le aducă pacea
Și le citea din vechi pergamente,
Cânta cu ei alături,
Cu păsările din frunzare.

E mult de când colindul lui
Nu s-a oprit solemn la porțile lor,
Și ei cu patimă oarbă
Îl adoră, sunt la doi pași
De cântărețul istovit, îi simt
Răsuflarea arsă,
Îi ating venele umflate,
Pot să-i sărute hainele și urma
Tristeții rămase asemenea demenței
Pe creierul bolnavului tânăr.

RĂSĂRITUL A VENIT AIDOMA

Cu un hiatus cenușiu
Între zi și întunericul nopții,
Când bunica și-a spălat fața
Cu apa din fântână.
Era ceață de cenușă
Și vântul bătea
Hotarele împărăției
Ca o viperă oarbă...
Era ultima dimineață
Și ea știa că spre seară
Va pleca pe căi cunoscute,
Dar continua să se joace
Cu pietrele, cu soarele,
Cu măgelele pe care
Le uitase la nașterea ei
O zână nebună în leagănul
Împletit cu vânt și scoarță de tei.

DE CÂTE ORI ÎN NOȚI CU INSOMNII NĂUCE

Nu am visat cu ochii deschiși izbânda,
Ei bine – îmi spuneam colocvial –
Nu pot să fiu poetul mare,
Profetul a murit demult,
Când eu căutam sărutul
Sub scutul de frig al nopții, din pustiu.
Dar chipul meu frumos
Și trupul de erou căzut
Mă pot purta pe urmele
Altei cunoașteri –
Aș fi putut fi chiar eroul,
Frumosul dezlipit de zeu, din lume,
Și prefăcut în floare,
În ciută, cerb, tânăr lup –
Mă îmbătam apoi cu spaima trecerii
Dintr-o lume în altă lume,
Din lumea cu dor
În cea fără dor –
Puteam să fiu chiar țârmul,
La care să acosteze
Toți tinerii mei prieteni,
Un țârm adolescent,
Cu leneșe conture și ape reci.

DOAR SEVELE DIN PRIMĂVARĂ

Rămân: cum merele verzi
Pe ram – și înfloresc
Și-mi înfloresc armura
Ca-n visul de copil rănit;
Înalta sfâșiere-a mierlei,
Asaltul lunii pe obrazul meu
Și lunga, strania chemare
Din glasul tău neliniștit,
Inutil ca o adormire năprasnică
Într-o pădure aprinsă.

DANSEZ CA LUPUL TÂNĂR LÂNGĂ
HAITA

În care a-nșepenit un înger vegetal,
Cu ochii pironiți pe vechi poeme
Pe care le-am chemat demult din spaime.

Încep poemul dăltuit în piatră
Și răsuflarea mea tăioasă sparge aerul
Pe care nu-l mai poate respira,
Nici șarpele, nici unicornul, nici femeia,
Copilul îngropat în iarba otrăvită.
Târziu în noapte mă plesnesc cu bice
Și-mi plâng în iarbă picioarele goale:
Sunt obosit prematur, trăiesc așipit
Sub viscole și arcul meu,
Întins prea mult, în somn, aduilmecă sânge.

ȘTIU CĂ ASTĂZI AI SĂ VII,

Te-aștept de-atât de multă vreme;
E primăvară, vară, toamnă
Și iarnă e; din nou, bat vânturi
De nesomn în așteptarea ta...
Îmi poruncește irosirea să calmez
Din timp în timp așteptarea,
Să-nvăț să-i cunosc inutilitatea,
Să las drumurile să ardă,
Ca farul dintre istmuri în așteptarea
Corăbierilor veniți de pe mări.

Dar, Doamne, se aprind lumini
Care curg spre mine, să-mi arate
Drumul, să piară în pustiu
Zemoasa incertitudine a venirii tale.

UCID UN ȘARPE ÎN CEAS TAINIC,

Primăvara, când echinocțiul schimbă
Pleoapa de lumină a timpului,
Încerc să respect un vechi ritual
Care să-mi dea în braț putere
Și minte ageră, stăpânire,
Sufletul cald și pieptul fortăreață.
Când gerul plesnește cu fulgere înghețate
Obrazul putrezit al primăverii,
Șarpele doarme în ochi de humus –
Doar cerbii zănatici urcă înspre lună
Țipătul, care sfârâie-n carne
Unirea lor cu ciuta din poiană.

Nu pot să-i cânt descântecul,
E prea viclean și-n pielea de cristal
E surd la vrerea mea stingheră...
Simt măduva din oase cum se scurge
Și cum și-n mine bate crivăț...

Arată-te, e timpul să ucid.

OPREȘTI CĂLĂTORIA ȘI ADORMI

Pe treptele templului...
Plăsmuirile se retrag în ape
Și dorm în trestii, adânc,
Un somn rătăcitor,
Precum în anii de demult truverii
Își înmuiau în undă pasul
Și-apoi cu glas tânguitor
Cereau puteri zeitelor trândave
Și altor plăsmuiri își închinău
Intrarea în cetatea cu prihană,
Să doarmă pe malurile apei
Fără de corp, pierduți în pulberi
Pe treptele templelor,
În care oameni, cu glasuri tremurate,
Aduceau laude unui prunc
Și vocile înghețau în gerul iernii,
Trup cast în ieslea însângerată.

AFLORIMENT

Poeme. Anthropos, 2005

CHIPURILE PE CARE LE ȚIN MINTE

Sunt asemeni crengilor de cedru,
Pe care nu le-am văzut niciodată
Dar le evoc adeseori:

Umbre-ale morții, lămâi fără rod –
Popolesc peste mine, deasupra pământului,
Mlădii și primitoare ca sâni tineri.

PE ULTIMUL DRUM AL VERII

Asemeni copacului secular în cădere
Calci feriga în picioarele desculțe.

Ca un soare obosit, ca un vânt
Înghețat în noaptea deșertului,
Ochii mei în mânia pământului.

Te-amenință, din umbră, gheața,
Lumina cărnii mele te păzește,
Îți încălzește cerul și sângele.

Doar munții verzi alcătuiesc altfel
Cărări spre vârful lor cu neguri.

CUVINTELE PE CARE LE SCRUI

Sunt rană deschisă
Sângerează ca o flacăra bolnavă,
Ca un foc ce nu poate să ardă.

Nu sunt fulger rotitor în noapte,
Nici înger cu trupul pur nu sunt.
Și nici o săgeată străină
Nu mi-a străpuns pieptul.

Sângerez și puterea cuvintelor
Arde în poeziile mele.

Sunt umbră rănită,
M-a prins în brațe gerul –
Cum iedera străpunge zidul,
El singur, dintotdeauna, cast.

ALERG CU UN CUȚIT ÎN INIMĂ

Și aerul
E tot mai rarefiat.
Nu mai pot fi lucid
Și carnea, din străfundul ei
Melancolic și cast,
Țipă durerea,
Ca un torent fierbinte
Plecat din crater
Către pradă.

CRESC AMESTECAT CU FULGERUL

Care mi-a căzut la picioare
Și mi-a ars pielea:
Sunt fiu de zeu
Ce-a împodobit câmpia
Odinioară, când aici,
Pe largi aflorimente
Își găseau culcușul
Bărbați înveșmântați
În blănuri aspre.
Și crivățul bătea,
Cum câinele de pază
La porți, de alunga străinii,
Sau înspre lupii lacomi
Ce-adulmecau mirosul,
Bătaia coapsei, răscolind pământul...
Și mârâiau, când întindeam săgeata
Spre ochii lor, în care zburdau stele
Și fulgere căzute pe pământ.

APAR IN FIECARE NOAPTE

Dezbrăcat pe țărni,
Încerc să mă strecur
În iarba rece,
Ca hoțul de mirese
Printre orbi...
Încerc să uit,
Să îmi reprim memoria
Din nopțile
Când mă băteam cu somnul
Și te purtam
Pe umerii puternici,
Ca pe o pradă
De război, bolnavă,
Ca pe o toamnă prinsă într-un izvor.

Cutreier țărni
Biciuit pe mâini,
De vânt pornit
Buimac, spre mal.

TE CHEM, SALOMEEA, CUM CHEM
BUCURIILE LUMII,

Deși știi bine, fecioară de tetrarh din Galileea,
Că porți pe sâni miresme din pădure
Și ochii-s încărcăți cu broderii de aur.

Dar te chem și chem din nu știu ce adâncuri
Și dansul tău ca o fantasmă,
Care aduce moartea –
Îți dăruie chiar iertarea, Salomeea.

* * *

Ard încă în vatra palatului lemnele de cedru
Bate toaca în cetate și făclii aprind
Feciorii crailor, îți devoră
Cu pasiune trupul, în noapte.

Încins cu focuri ca într-o roată,
Profetul numără pe cer cărări.

Cad și zăpezi, în dreapta lui,
În stânga, flăcări își asmut puterea.

Se zvârcolește, răscolit, eroul,
Într-o maree, în care sânge
Împarte în două timpul.

* * *

Te chem, Salomeea, mi se topește glasul,
În aburul în clocot al mulțimii
Care strigă și plânge, râde, este vie.

CÂTEODATĂ AM NEVOIE DE TINE

Și circul subteran către moarte...

Altădată, soldat bolnav de glorie,
Îmi înrolez în zimții nopții energia
Și plec, fără să-ți spun un cuvânt.

Îmi cade timpul printre degete,
Intră-n pământul primitiv –

Și eu alunec lin, ca o tristețe
Într-un sat părăsit de dobitoace,
De umbre blestamate de mame...
Care rătăcesc noaptea, se ascund de privire.

Câteodată am nevoie de tine,
Și mă las dus de o poftă nebună
De viață, de un cal pe care
Îl călăresc obosit până-n zori.

Bate vântul în câmpia aprinsă
Și-mi este sete, nu mai ești aceeași...

Cum fuge vremea, arde chiar marea
Și plopii de pe țărni se prind de stele.

E vântul obosit, se lasă noaptea

În ramuri, cresc frunze de măslin,
Grădina forfotă de floarea albă...

Am câteodată nevoie de tine
Și-atunci m-agăț de noapte,
De vântul ei, de-un ram.

ACOPERA-MI CORPUL, CU GOLICIUNEA

Trupului tău și îngroapă-mă
În ochii tăi care au trăit
Iubirea, înfrângerea,
Tăcerea orgolioasă.

Am să tresar sub pleoape
Ca mânzul de o zi
La apropierea fiarei...

O să pornească vântul peste noi
Cum fluturi negri, coborâți din stele,
Își bat aripile cu pulberi, în corole...

Și apele-or să vină dinspre mare.

Cu seceta din pântec și-nsetate
Au să sosească pietrele din munte.

Acoperă-mi cu goliciunea trupul;
Am deslușit, într-un apus cu brize,
Tărâmul cu poezii care plâng –
Ca puiul de o zi pierdut în turmă.

ADOLESCENTUL PLÂNGE

Și își măsoară pasul
Cu vocea lui ca fuiorul,

Vine dinspre somnul
Unui oraș stăpânit de vântoase
Și ninsori cu pene
De îngeri sfârtecați
În ghearele vulturului.

Adolescentul bate orașul
Sub toamna târzie –
Animal singur, brumat
În fiecare dimineață –,

Desculț în iarba rece,
Ca mărul căzut în amurg
De vântul vânător al serii...

Îi devastează părul ploaia,
Pielea de ceară o spală.

Adolescentul se pierde-n lumina nopții.

STEUA TRESALTĂ ÎNTÂIA OARĂ,

Când umbra ei coboară pe pământ...
Alături femeia
Murmură descânt...
Murmurul s-a făcut blestem în aer:
Să-ți cadă mâinile și trupul tău
În iască-aprinsă să se facă!
Lumina ei îmi arde pielea –
M-a cunoscut, îi simt pornirea
Să mă preschimbe-n arbore-înflorit.

*

Spulberă, femeie, numele bolii,
Toarnă în mine puterea duminicii,
Nu mă lăsa niciodată să dorm
Pe drumul străinilor!
Sunt hrana ta de zăpadă matură,
Iubește-mi brațele și chipul curat,
Sunt hrana ta de pământ:
Ia în brațe copacii pădurilor mele,
Preschimbă-mă în stea, în grâu,
În mirt, în secetă sau brumă.

*

Coboară steaua peste mine
Mi-adulmecă pielea,
Cum mama tânără

Care-și miroase puiul...

Dar eu mă tot îndepărtez – o piatră
Pe care apa o împinge în vad,
O pribegie, fără de-nțelesuri,
Precum ienupărul în glastră,
Cum leul stând cuminte în cușcă...

E tot mai grea încercarea stelei
Și ochii mi-i încrunt spre cerul
Ce pare încărcat de sori,
Simțind apropierea fiarei.

ADORMI ȘI DORMI,

Cumplite ierni
N-au să-ți știrbească haina,
Văzduhul fără margini
Va fi numai al tău.

Dormi, adormi
Iubirea mea e trează.
Și vânt și ploaie
Și ninsoare multă
Îți dau viața lor.

Adormi, adormi,
Îți cresc înmiresmate
Corolele în sămânță.

* * *

Foșnește peste umeri
Un țipăt șiroit :
Dormi, adormi,
Îți crește în vâltori
Coconul,
De piatră și uitare.

STAU ÎN GENUNCHI ȘI SORB POCALUL,

De vinuri cu țării aprinse,
Tu lasă sângele să cânte
Ca baterea aripilor tinere
Și zbor de lăstuni dimineața...

Noaptea a coborât pe pământ
Crini negri,
Femeile înălbesc pânze în prund,
Întreaga vale miroase stins
A vin și sudoare de femeie.
Flăcările de pe dealuri ard mocnit –
Se întorc la izvorul nașterii
În care amuțește orice înțeles.

SE PREGĂTEȘTE ZEUL SĂ TREACĂ RÂUL

Și privește la culorile toamnei
Cum se joacă cu fructele târzii
Peste mormintele de lângă țărm.

Îl înconjoară vântul rece
Care, de mal, izbește valul,
Plutesc în aer cântecele,
Șuierele carelor legănate.

La țărm, se răzgândește zeul,
Îi năpădesc amintirile în ochi :
N-am să mă sting și n-am să ard
În frunzele toamnei – alunecări de nori –
Pe pământul în care țipă fulgere, iubito,
Oblojește rana cu miere și sare amară.

ÎN TOTDEAUNA TRUPUL TĂU ÎN VALE

Se preschimbă în flori –
Se odihnește în lăstărișul puhav
De somn și nemișcare...

Întotdeauna te oprești la apele
Care te spală
Și-ți curăță zgura de arbore uscat
Peste care curg umbre –

Întotdeauna te joci cu aerul,
Cu moartea din el
Și nu știi că dincolo de privire
Plâng îngerii flămânzi.

GRĂDINA LUI AKADEMOS

Poeme. Anthropos, 2007

Instantaneu

Se scutură de mere
Pomul din mijlocul
Grădinii adormite,
Pirotește vântul,
Se joacă în părul
Lui de fecior
Întâile frunze galbene
Ale toamnei uscate,
Ca umbre de flăcuri
Pe fețele obosite
Ale vagabonzilor bătrâni,
E frig, au adormit
Sub pături grele
Copiii, dorm și tremură
Pleoapele lor transparente.

Indecizie

Nu fiule, nu așa zboară
Spre păsări uliul
Nici vulturarul:
E ciocârlanul
Care-și caută
În miezul de pădure
Puii morți și nici
Pământul nu-și
Crește floarea,
O cheamă soarele
Ce arde să străbată
Scoața aspră
Cum din pământul negru
Ar izbucni învăluit
În pânze albe un mort.

Peisaj cu sentiment

Iar nu ai venit, e, știu,
Aproape iarnă, mi-e frig,
Pun pe mine pături de lână
Și mă revolt că mi-e frig,
Sunt slab ca firul de iarbă
Căzut de brumele toamnei.
M-ai părăsit, zi cu lumină,
Ai fugit odată cu noaptea
Alături cu fiarele pădurii.

Mânile îmi sunt tot mai încleștate
Și vorbele aspre ca fuiorul.
Mă părăsesc și ele, ascult
Cum trece șuvoiul pe sub
Casa mea doborâtă de ger.

Putere

Pot să abat destinul
Pe alt drum: dacă pot
Pe drum de pământ,
Înseamnă că mâna
Mea care tremură
Alungă pământul și
Sparge piciorul
Țărâna care mă frige,
Îmi arde anii,
Zilele, orele toate,
Că valea apei,
În care m-am scăldat
Mi-a dat viață
Fără de pustiire,
Că nu mă vor părăsi
Norii care aduc
Ploile creșterii, morții.

Ritual

Parfumul ierbii, căzută sub lama
Coasei în miezul zilei a alungat
Orice viață, e liniște, copacii
Dorm, au trupul ostenit
Precum grumazul obosit al lunii.
Arar un greier la marginea pădurii
Sparge tăcerea și câinii
Adulmecă vântul, păstorul și prada.
Dincolo de gardurile grădinii,
Se despoaie de rochii femei,
Se scaldă în iazul albastru,
Bat apa cu palmele albe și umplu
Cu mirosul gracil al pielii
Aerul grădinii și pomii se-nfioară
Trezii de rodul ce s-a aprins și arde.

Fulgurație

Mi-a apărut o clipă în portic,
Era în vis și strălucea de viață,
Ca flacăra vestalei își sumețise capul
Și m-a privit de parcă eram nins.
Acoperit cu straturi de ninsoare minerală
Mă sufocam, lumina-mi sufoca vederea
Și risipea pe trup o spuză răvășită
Ca moartea spaimele închise-n calmul verii.
Se ridicase luna dintre ulmi
Cu mâna stângă-am încercat să-l prind,
Dar tremurul luminii de pe cariatidă
Dădea năvală în mine, ca sângele din rană.

Tablou static

E seară de iarnă și-au
Adormit feciorii lângă cai,
Ard roată focuri – spaima pentru lupi.
Demult plecați spre țara necunoscută,
Iar calea în urmă s-a acoperit de ierburi,
Pe margini de drum au împuiat salcâmi,
Rugurile aprinse au pârlit piatra
Și aripile îndrăznețelor păsări.
Cresc umbre desprinse din flăcări,
Primii fulgi de lumină cad
Și pământul vuiște
Asemeni simbolului în totem.
E plin de vise somnul și vânt
Se joacă-n părul flăcăilor.

Moment

Ucenicia ta s-a spulberat
Ca vântul în cornii din poiană
Ce ieri a-nfiorat pavilioanele de somn,
Cetatea e departe, zumzet
De șuvoi îndepărtat
Abia de amintește de marele
Oraș căzut în toropeală.
Și tu visezi la marile tăceri
Pe care, ca razele de soare,
Ți le trimit împletite cu chemări
Ascunse-n iarba neagră a cununii
Ca-n valul aspru și-n torentul
Care răpește trupul spre adânc.

O să vorbim

O să vorbim azi despre zeul
Pe care-l tot evoci când ți-este greu
Sau simți în ochii mei aproape stinși
Că nu te cred sau gândul
Nu-ți este limpede ca apa
În lunile de iarnă,
În marea noastră de acasă.
Dacă pe Zeus îl aduci temei
La cele spuse, te înșeli,
Nu este el cel mai aproape dintre zei,
De tot ce-i omenesc supus greșelii.
Nici chiar Apollo, zeul care minte,
Nu este demn să-i încredinți cuvântul,
Mai bine vântului pe-o creangă
Să-i lași și amintiri și vorbe.

Tac morții

Tac morții, nu vorbesc, nu se ceartă cu mine,
Despre ce am putea vorbi în fond:
Despre moarte eu nu știu nimic,
Nici ei despre viață, mistuiți în spaimă,
Și totuși cât de des mă văd cu ei
În vis, în jocul flăcărilor din pădure,
Pe care le aprind și întetesc tot mai des
În clipele amnezice din după mesele de duminică,
În murmurul salcânilor înfloriți în nopțile reci,
În strigătul luminii, în norii roșii,
Lângă umbrele de sub apa cascadelor,
Ce am făcut în toate aceste locuri,
Nu țin minte, dacă despre viață
Sau despre moarte am vorbit.

Peisaj

Te ascult, nu dorm,
În ritmul jocului din câmpie
Tu vorbești, bate vântul
Și ritmul se întetește peste seara
Târzie, au adormit copiii,
Câinii s-au aciuat sub lămpi...
Nu dorm, își mișcă luna
Peste mine desenele guașă,
Îmi umple pielea cu argint
Și fluturi de noapte îmi pudrează
Ochii cu aurul orb care
Îmi împietrește irisul,
Sunt orb ca un astru,
Ca ochii statuilor oarbe.

PURPURÁ

Poeme. Anthropos, 2007

Ningea în Hellespont (Prolog)

Când am trecut spre țara perșilor
Ningea miraculos în Hellespont și marea
Plângea cu lacrimi înghețate,
Zburau deasupra sclipiri necunoscute
Și apa înfiora spre țărături val
Înalt și se loveau de-învolburări
Mari palmieri, cum razele de lună
Mi se lipeau pe brațele de fier,
Pe fruntea încruntată, sub care se-ascundeau
Nestăpânite gânduri și izbucniri carnale.

Am plâns întâia oară și mi-am plecat
Spre pieptul în armură capul.
Oștirea mă urma,
Pământul cu vlăstarele de trestii nu venea cu mine.

Privind la trupul Statirei

Gol, ca un astru tânăr,
Născut la amiază, pe calea lactee –
E trupul iubitei pe lacul în care
Bat ultimele stele ale nopții.

Își cufundă în valuri,
Chemate de lună, să-și unduie coama,
Lin brațele și coapsa stângă,
Drept semn de recunoaștere cu adâncul.
Se-încoronează cu iarbă,
Împinge picioarele albe
Spre încleștarea din adânc.

Singur

Sunt singur azi pe întinderea de ape,
Toți au plecat, pe rând, la țarm,
Își caută alinarea în strigăt și orgii,
Iar pacea în zadar o tot râvnesc
Prin jerfe împreunate cu dezmăț de vorbe.

Sunt singur – aici vestește zeul pacea –,
În hainele puține cu care îmi acopăr
Și răni și tainice splendori pe care
Le știu puțini: n-am vrut ca ochi
Prea mulți zidirea să-mi cuprindă.

Sunt singur și simt cum vremea trece
De-a dreapta și de-a stânga mea, peste genune,
Ajung aici doar gemete de taină
Și întrebări de sus trimit la mine prihană
Să-mi lăcrimeze ochii care-au uitat să plângă.

Pierdere

Cu tine alături plâng durerea:
Deși sunt încă tânăr, port pe umeri
Și umilinți și sceptrul ce mi l-a dat puterea,
Când tu, cernit de nemiloase morți, îmi numeri

Prietenii plecați, întorși 'napoi în timp
Pe care-l caută întruna și nu-l găsesc nicicând,
Îi mână-n luptă nevăzut și aspru ghimp
Înveșmântați în aburul bătăii, împinși de-același gând.

În strălucirea morții, surâd pe rând
Spre mine și îmi trimit răvașele cu sânge,
Se joacă, îi simt, li-e dor să muște vânt,
Cred că i-am dat uitării, dar inima mea plânge.

Îi chem aici, la capătul de lume ostilă,
Ofrande-aduc la zeii pe care nu-i cunosc,
Mă flagelez pe trup, implor cerească milă
Și pângăresc izvoare când sting cărbuni
aprinși de mosc.

Hefestion, Hefestion...

Hefestion, Hefestion, te-ai îmbrăcat în stele,
Iubești, ai coborât pe ape, plângi,
Te-au prins în mreje duhuri rele
Sau ți-au răpit virtutea mâinii stângi ?

Vreau să-mi răspunzi dintre genuni:
Dacă ți-e frig sau prins în crisalidă
Încerci cu deznădejde să aduni
Puteri în stare noaptea săucidă.

În amintirea ta am pus ostași
Să asurzească universu-ntreg
Și din cetăți, urmate de gonași,
Mari animale jertfă aduc,

Să te dezleg de ziua tainei, a frunzelor de-acant
Cu care te-ai încins pe brâu la Euftrat
Și-ai părăsit pentru un ceas luxuriant
Pământul vrajbei atât de des de noi cercat.

Chiar dormi acum, lași soarele s-aducă
Ucigătorul vânt înspre falangele din nord,
Hefestion, a fost și visul tău, nu o nălucă,
Între noi doi năzărind n-a năzărind discord.
Mi-e pasul greu, ca lespede pe care
Au pus-o peste tine hegemonii:
Să ne despartă cum desparți hotare
Și-n visul rău cum izgonești grifonii.

Când îți vorbesc, m-auzi, cuvântul
Mai are aceeași noimă pentru tine,
Te-mpiedică să vii la mine greu vestmântul
Sau moia-nșelătoare a morții îți curge-n vine ?

Hefestion, Hefestion, te-ai îmbrăcat în stele,
Iubești, ai coborât pe ape, plângi,
Te-au prins în mreje duhuri rele
Sau ți-au răpit virtutea mâinii stângi ?

În Sogdiana...

Se bucură câmpia și tresare
În Sogdiana-îndepărtată,
Când îmi recunoaște mersul.
Liniștea verii jeleşte
Picioarele mele înroșite
De sângele care picură
Ca-n anii prunciei
Laptele pe buzele flămânde.

Se bucură câmpia și tresare iar,
Când îmi aplec capul spre țărâna
Care miroase a carne de om.

Plânge câmpia sub cerul cu purpuri
Cum pruncii în scutec strâns pe trup,
Când eu ca fumul negru mă topesc,
Pe cerul iernii, în nopți de strajă.

Mă ascund în cremeni

Mă tot trezesc țipetele animalelor
Pe care le sacrifică ostașii –
La care zeu se-nchină ei,
În care din cetăți mă aflu oare ? –

Și tânguitul lor îl recunosc,
De bestii tinere cu ochi în care
Tresare viața când tăișul rece
Se umple de sângele șiroi.

Se sting stele și zărilor se-aprind:
Ca lămpi bolnave stelele de sus,
Cum flăcări din infern, departe, munții...

Sunt fum și răsufare sunt de roze,
Jertfă în mâna zeului ori răsufarea lui
Și rătăcesc în cer înfășurat în pânza,
Pe care mi-a țesut-o mama la plecare
Sau pe pământ aici, la țărnul de lumină
În care am să m-ascund în cremeni.

Alexandru încalecă pe Ducipal

Bătea un soare aprig în ocol,
Când Filonicos l-a adus pe Bucefal:
Întreagă Curtea strânsă rotocol
Se ospăta cu mierea clipocită,
În vinul roșu cu miresme rare...
M-a luat cu el întâia oară Filip
Ardeam de tinerească înflăcărare.

Nu reușeau oșteni bătrâni, domol,
Să-l ducă, leneș, sub umbrare.
Nedomolit, privindu-și umbra-n soare,
Sălta sălbatic și fără de oprire,
Orice încercare se termina în pulberi.

Arțarii negri fremătau spre cal,
Simțeam în mine freamăt, valuri
De scurtă ură împotriva lor:

Vreau să-l încalec eu, tovarăș să mi-l fac,
De lungi călătorii, pân' la oceanul negru,
La capătul de lume, să-i fiu mereu ortac.

Tăciune-aprins spre Filip, la portaluri
Îmi urlu deznădejdea, ca negrul trunchi
Căzut de braț puternic și aruncat în valuri:
Nu vreau să-l pierd pe Bucefal,
Mi-e capul împietrit.
Mă ceartă basileul:

De nu-l aduci la mine împlânzit.
Amare ocări te-așteaptă, Alexandre,
Îmi face semn să-ncalec, strigă iar;
Ai grijă, mi-ai jignit curtenii, copilandre.

Arunc mantia în pulbere, cum leul
Își zvârle restul pradei în desiș.
Încalec, fiu de zeu, mă simte fiara,
Își schimbă gândul, genunchii mei îl strâng
Și alergăm, pieziș cu pâlcul de pădure,
Îl obolesc și vin spre basileu în crâng,
Sub pomii aprinși de soarele amiezii.

O, timp...

O timp, o timp, ce fulgere de seară
Îmi țintuiesc privirea și spinarea,
Ce păsări pe prundiș sorb apa-sânge
Din mine, în după-amiaza aceasta ?

Voi dăinui în veacuri, știu că mor,
Îmi spune inima în care grindini bat:
Priviri piezișe, ploi de toamnă reci
Îmi calcă adânc în carne și mă doare.

O, zeu, străpunge fața apei
În care eu mă caut în adânc,
Cu mâna și zefirii morți ai serii
Și fă-mă iarăși floarea albă
Ascunsă-n val și eu să nu știu,
Și să murmur descântece
De-aducere înapoi.

La oaza din Shiwah

Obrazul mi l-am lipit de piatra
Pe care soarele de-amiază a încălzit-o
Și a închis în ea tezaure de sus.
Când cade noaptea mi se face frig și pustiul
Trimite pe ascuns la mine liniște și rouă.
Chiar pot să dorm, e liniște, nu vine nimeni
să deschidă
Nici pietrele aprinse care ascund comori
Și nici la poarta din adâncuri
Nu sunt mișcări de stele, ferecate
Așteaptă același vuiet, ca marea în furtuna
Ce le-a închis pe când fecioarele stelare
S-au răzvrătit și-au vrut să spargă
Oglinda apei care le tremura icoana.

Îndemn

Soarele alb al toamnei
Se duce spre orizont,
Ce departe e pământul macedonean
Cu castanii și florile lui otrăvite
Cu ierburile lui de cenușă,
De moarte și mirodenii veninoase
Ce-i scaldă-n sudorile morții
Pe cei ce se-ncumetă să le bea
Amestecate în vinul negru.

Cu spada ta de aur
Țintuiește pe pom amintirea,
Oprește-i dansul legănat
La mijlocul de noapte,
Cum anii se încrustă
Răstigniți pe lemnul ușilor
Și pietrele verzi în râul din munte.

Întoarce-te, vino, mă cheamă Olimpia,
Sub raza lămpilor
Pe care ți le pun în cale,
Nu-i astru mai aprins în miez de noapte,
Învață să iubești din nou pământul
În care te-am născut la umbra toamnei !

Plâns

Până la mine
Se ridică fumul jertfei
Și mai sus până
La steaua mea din cerul pers
Își înalță aromele.
Mă ascultă oare tatăl:
I-am trimis seminția să doarmă
În pământ neprielnic și străin.
Mă reazim de infinit,
Sunt fiul lui zeiesc –
Nu se despică cerul
Să-mi dea un semn –
Preoții focului ațâță flacăra
Și eu mă târăsc prin pulberea
Acestor locuri străine
Pe care tot el mi le-a dat.

*

Trec glorios peste ele,
Dar sunt tot mai singur.
Mi se-mpletesc cununi de laur
Și cetele de perși neprihăniți
Îmi sunt aproape,
Ostașii țării se depărtează
De lacrimile mele,
Dar eu îi simt, vor să-mi lumineze

Calea, să fiu cel care-am fost
La plecarea împreună din Pella.

*

Genunchii mei sunt tot mai osteniți,
Somnul îmi dă târcoale,
Mama mi-a apărut în vis
La miezul nopții trecute.
Nu puteam vorbi cu ea:
Mă trăda glasul meu de tunător
Și cuvintele mă înșelau în vis,
Doar numele prietenilor morți îmi veneau în vis;
Clitos e mort, Hefestion e dus la Zeus;
Filatos a plecat pe veci, cu Antigona lui frumoasă.
Câți ani mai am, câți ani...
Și câte umilințe or să mă-ncerce,
Ce păsări mari vor smulge din carnea
În care s-au cuibărit neliniștea
Și primele semne ale morții.

*

Să nu visez, îmi apăs
Tăișul spadei în glezna ostenită
Și pieptu-mi dezvelesc
Să-l bată vântul serii
Acestui Răsărit care înghite viața.

*

Se-înaltă dinspre rug
Amețitoare pulberi
Și fumul cu aromele

De crin despică drumul.
Oștenii dorm, sunt osteniți –
Poate-și visează copiii
Rămași departe, în țara
Dinspre Munții Negri.

Veşnicie verde

Eram ca o apă tulbure
Şi tânăr, îmi sângerau,
Asemeni martirului, mâinile.
Din când în când, ars de lumină
Şi-nchis în spaima ce venea de sus
Vioamă să mă despart de viaţă
Liniştit, cum din amurg
Se scurge spre întuneric orice culoare.

O las acum să intre-n mine,
Să ţese, în acorduri grele, pânze albe,
Să mă inunde, ca zborul de cocori,
Aprinsă aurora, cum afluxul
Țărnuţ galben, cu grădini tăcute.

Invocație

Cunosc din Homer un tânăr zeu pe care
Armura îl stânjenește în mișcări.

Achile, Achile ! fiul lui Peleu !

Trufaș își duce alaiul sub umbrare,
Așteaptă lângă pâlc de trestii în cântări,

Achile, Achile ! fiul lui Peleu !

Lentoarea serii să-i desprindă trupul
Imaculat, din straiete livide ale înserării

Achile, Achile ! fiul lui Peleu !

Nicicând în astru sus să-l soarbă crugul.

Frescă

În somn, trupul meu miroase
A flori din munte și cântă
Peste tot: la porticuri, în iarbă,
În jurul meu, cu mâini ridicate
Spre slavă, femei eline,
Îmbrăcate în alb și aur.

Se-nchină întâi la stele
Și ochii-își pleacă spre transparența apei
Care îmi sculptează în adânc chipul,
Mai apoi, rostindu-mi numele
Ierbii aprinse din vale.
Miresme ard, de hiacint
Și în sălbatică libații
Invocă trupul meu de zeu
Pe care preotese stranii, în dans,
Îl dezbracă de purpură.

Hoinărim împreună noaptea,
Din miezul ei întunecat,
Până spre zorii galbeni,
Pe căi știute doar de ele:
Sunt povârnișuri și ierburi sărate
De gustul mării fără somn
Și prunduri adânci secate de păsări...

Știu, eram fiul așteptat îndelung,
Tăișul de bardă al negrei seminții

Din munții neîmblânziți, nu chiar
La margine de lume și, poate,
Stau și acum pe-întortocheat omfal.

Câți dorm acum, prieteni morți,
Închiși în cochilii din lemn de cedru,
Sunt ca furtuna, sfârtecați în două,
Îi devoră stelele, îi cântă văzduhul
Călare, sus, pe roibii împărăției lor.

Bocet

Vai mie, vai mie, e sângele meu !

Copacul sădit la plecarea din Pella
A rămas singur să crească la poala colinei,
Argintul iernii a-nțepenit lumina –

Vai mie, vai mie, e sângele meu !

Triumful rodului e vuiet de sânge
Ca o fiară nătângă cu blană de foc
Amirosind o alta la rădăcina măslinului,

Vai mie, vai mie, e sângele meu !

Lângă pomul încărcat cu rod, încremenit
În vuietul de vânt, în trupul pământului
Inima lui bate peste o inimă putredă –

Vai mie, vai mie, e sângele meu !

Nu doarme niciodată, nu moare nicicând.

Epuizare

Nu mai am pământ sub tălpi
Și calc nesigur peste vadul secat
De oamenii și păsările mării,
De mari animale pe care le-am ucis
Demult, odată, când râurile
Își încrucișau spada de foc,
Și își încălzeau la soare apele
Ca cerșetorii bătrâni la amiază.

Calc nesigur, îmi este frică
De-o prăbușire iminentă în gol,
De oștenii dușmani care roiesc în codri.
Nu văd nimic înaintea și merg
Fără să întâlnesc pe nimeni.

.....
Am să mă-întorc la mine acasă
La morții mei din țara de departe,

Mă mint mereu și îmi mint oștenii:
E țara mea aici în Babilon
Am morți și-aici, cenușa lor e vie.

Spaimă

Când a plecat năprasnic Hefestion la Zeus
O mie de stele-au murit, odată cu zorii,
S-au răsucit de durere copacii din crânguri
Și spaima cenușii înnegrise pe ceruri chiar norii.

Strigam sfâșiat, cum leul rănit în amurg
Își urlă durerea de sânge spre stele,
Voiam să mor, nu-înțelegeam osânda,
Se răzbunase zeul, eram egal cu el în rele...?

Iar au venit corbii, acele păsări negre,
Care m-au dus odată la tatăl, în țara de arină,
A doua oară zboară, amenințând de sus
Sunt zeu, mi se prosternă perșii neprihăniți în tină.

De ce nu pot pe el să îl aduc'napoi,
De ce nu-l pot aduce, de ce rămâne dus ?
Calcă pe lună acum, e liniștit sub soarele amiezii
Îl leagănă zefirul, s-a dus înspre apus ?

E poate iar copilul ce mi-a dat
Însemn cu dinți la Pella, sub umbrare,
Crezând că timpul cu noi va fi îndurător ?
E poate-n Babilon cetatea mea, din zare ?

Mă vede, știe că plâng, e-n trestii, se-nfioară
Că e mort, e umbra lui în valea
Acestei ape fără capăt, în opulenți bujorii
Ce-și unduie pe deal culoarea, îi luminează calea ?

În vis, un negustor de la Ind

Astă noapte m-a vizitat în somn
Un negustor de apă vie –
Venea de la Ind, numai oase –
Îmi promitea izvoare proaspete
Și sâni mai blânzi ca mâna mamei.

Trecea cu ochii prin sângele meu
Ca o sabie de foc prin apele reci,
Îmi poruncea să sărut pământul,
Cu șuier gol îmi țintuia privirea:

Iubește-mă, prințe, – țipa întruna –,
Și treci de-a curmezișul peste trupul meu:
Sunt fior a cărei ființă o hrănește pământul,
Poți să-mi ascuți inima cum bate
Și acalmia gândului o poți capta,
Cum țărnuț glasul valului îndepărtat.

Frescă distrusă

Ne-am înmuiat în vis sămânța,
Prietenii strigă la porți străine
Și nu-i aude nimeni, vocea de fiară
Se-ntunecă asemeni nopții fără stele.
Și e cernită haina lor de pânză,
Din ochi lumini de aur curg
Cum, din durere, sâmburii cu rod.

Bat vânturi negre și străine,
Se iscă din râuri potrivnice mări –
Fărădelegi în ochii mei, mai albi
Ca florile din geamurile curate,
Țâșnesc înțelept, ca-n tinerețe morții...

Prietene, crește marea și sunt bucuros,
Lasă-i pe toți oștenii să fure ce vor,
Sunt curat și pielea mea și gura
Sâni tineri și-au luat drept scut,
Am straie de lumină și vuietul de vânt
Zidește pentru mine în văzduh odaie.

POSTFAȚĂ

(Jocurile „vârstei”, jocurile oglinzii)

Cei mai mulți au impresia că în literatură se intră greu, că doar arareori ești remarcat de critică încă de la prima carte și că trebuie să fii răbdător, provocându-ți o evoluție valorică suficient de vizibilă încât să atragă, până la urmă, considerații punctuale. Mai sunt și excepții: scriitorii care au geniu și, chiar printr-un singur volum publicat, se instalează comod în ierarhia înaltă a literaturii. Sau alții care, după o primă carte cu succes la critică, alunecă pe panta descendentă a renu-melui facil. Ori scriitorii care izbucnesc în literatură la o maturitate biologică privită resentimentar, din prețu-decata că timpul creației ar fi un interval închis și că, dacă nu ai ieșit pe scena artelor cu vitalitatea tinereții, mai bine ai sta deoparte. Pentru acești din urmă spectatori, prizonieri ai obtuzității și, probabil, ai unei complicate aprehensiuni, poezia lui Ioan Ardeleanu va fi fost un prilej îndelungat de discuție.

Între anii 2002 – 2004, Ioan Ardeleanu a publicat nu mai puțin de patru volume: *Cunoașterea umbrei*, *Cezură*, *Cuvintele scribului* și *Linia zilei*. Altele se aflau în edituri, poezie și proză, deopotrivă. Filologul interesat de cultura română veche a așteptat decenii înainte de a se exhiba ca o structură lirică plină de rafinement, un esthet privilegiate, cu acces liber la marele ceremonial al reînvestirii *logos*-ului cu funcții ordo-natoare. O așteptare îndelungată, venită – cred – din nevoia de interiorizare a propriilor creații lirice/epice, într-o gestație tăcută care să asigure și o anume detașare estetică, necesară înainte de filigranarea decisivă a textului. Căci, înainte de toate, lirica

lui Ioan Ardeleanu se definește ca o confesiune a celui care privește totul prin lentila frumosului. Între livresc și reflecția spontană, o parataxă ce țintește coordonatele unei lumi superioare, ca alternativă ideală (și idealizată) la sterilitatea imanenței. Între aluviunile mitice și canoanele culturii secularizate, o interferență cu rădăcini în apetența pentru sinteză a artistului.

Structura clasică a poemelor, esențializată într-un joc al simetriei formale și sensibilității eidetice, este capcana în care un cititor grăbit poate cădea cu ușurință. Clasicitatea poeziei lui Ioan Ardeleanu nu egalează finalitatea actului artistic, ci funcționează doar ca unul dintre operatorii ce se suprapun fluid și omogen, pentru a genera recuperarea aceluși spațiu emblematic al frumosului, al diafanului, al existenței exorcizate de intruziunile perturbatoare ale întâmplării golite de sens. De fapt, poetul redă lumii vechi și noi acea aură de spiritualitate pe care vremile au pierdut-o; în mixtura dintre cultura simbolurilor, a mitului, a unor *topoi* livresți și atingerea delicată a reflexivității ori a sentimentului aerat, Ioan Ardeleanu a identificat tona-litatea lirică echilibrată, ce proiectează discursul în zona unei gravități meditative cu sonorități rituale. În acest mod, limbajul se încarcă de un flux magic dozat în funcție de nivelul propedeuticii ascunse în arhitectura internă a poemului – o *propedeutică a transparenței* spirituale, protejată de geometria șlefuită, atent elaborată a formelor. Dar și a modului în care vârtejul depersonalizant al cotidianului poate fi înlocuit de caleidoscopice semnificații.

S-au auzit voci care afirmă că, în cazul lui Ioan Ardeleanu, apartenența la o anumită generație ar fi inoperantă. Greu de susținut prin argumente acest punct de vedere, atâta timp cât multe din componentele care alcătuiesc acel panopticum specific generației căreia îi aparține scriitorul se regăsesc în poemele strânse între

copertile volumelor amintite. Forța de a reînzebra lumea cu sensul primar al Marii Ordini, neconținută în postura estetului, recuperarea emblematicului se juxtapun acelei vocații care, pentru mulți reprezentanți ai modernității, primește caracterul unei aporii: vocația de a capta neprezentabilul în ritmul ceremonios al cuvântului și de a înfățișa liric nerepresentabilul, în alunecarea discretă a unei metafore ce scurtcircuitează reflexivitatea, limpezind-o.

Două modalități principale de manifestare a raportului dintre ființa umană și univers traversează poezia lui Ioan Ardeleanu: prima reflectă direct relația subiectivă dintre poet – ca voce profetică a umanității – și lumea în care își scrijelește cu ardore urma; a doua se oferă sub forma unui lirism mascat, adăpost temporar ce mediază o comunicare sincopată, când entuziastă (elogiu al germinării), când fracturată (reflecție asupra rupturii ontice – teribilă macerare, camuflată uneori sub armura sclipitoare a eroului mitic ori civilizator).

„Între mine și lume se cascadează hăul / Și eu, în loc să ncerc să mă agăț de țărmaș dimpotrivă, / Măresc sarcastic tânăra cezură / Și-mpodobesc cu false dale / Cărarea către țărmaș care pleacă.” Versurile din *Cezură* încrustează în pagină zbaterea unui suflet care își trăiește solitudinea ca pe o stare de grație, ecorșaj dure-ros, dar fecund prin forța lui de adâncire în sine însuși, departe de nisipurile mișcătoare ale unui țărmaș-capcană, instabil în concretetea lui decorativă, marginală. Starea de grație, scindată între tortura singularității în zona umanului amorf și extazul oferit de accesul la o alternativă superioară, spiritualizată, apare însă mult după clivajul organicului – trup măcinat de impulsuri contradictorii, într-un clocot ce pregătește necesara lustrație a materiei sub atingerea fecundantă a lacrimii (ofrandă a umanului vulnerat) și a picăturii de rouă (sacrificiu al unui suprauman avuabil) : „În fiecare zi îmi

tulbur ochii / Cu lacrimi care plâng și râd pe rând / Și gura mea când însetată cere / Din spațiu roua care ne pândește / E foc acerb și ghețuri mari din nord.” Prins între focul revelației manifeste și albul înghețat al latențelor (stadiu premergător al unirii cosmice), omul se situează în imediata apropiere a marilor taine. E aproape, dar nu le poate deschide. Acea stare de grație nu ia naștere dintr-un sâmbure mistic, ci, așa cum observam, din asumarea singularității ființei, cu toate căderile ei mutilante, dar și cu extraordinara ei capacitate de a găsi alternative unei lumi care nu o mai satisface. Când această evaziune în universul paralel al estetului se desface în fâșii sub presiunea deforma-toare a imanenței, omul se retrage chirco în fața unui *Pulvis* acaparator, un lamento în ton bemol, deznădăjduit și solitar: „Afară bate iarăși vântul furtună – / Neant e , Doamne, -ntreaga ta lucrare.”

Poziția *eului*, cu întreg jocul dedublărilor sale, își continuă cristalizarea prin imaginea călătorului, pelerin pășind tăcut spre un țărnic care se refuză – felie de pământ sacru, auroral, care închide și deschide cărări printr-o inexplicabilă voință: „M-am rătăcit pe drumul care ducea spre țărnic – / Nimic nu arăta că, fără știre, cărarea se vâchide...// Și începusem să mă tem de porțile din ce în ce mai dese / Ce mi se deschideau în față – ispită și răsplată...” Căutarea metafizică – suprem act de spargere a limitei –, inițial amendată de o instanță aparent arbitrară (dar instaurând, de fapt, o probă a consistenței îndrăznețului pelerinaj), sfârșește prin a fi recompensată. Ființa trebuie să caute, să de-pășească opacitatea înșelătoare a formei (a țărnicului!), să persiste în explorarea metafizicului, pentru a se redefini, în fond, pe sine însăși. Metanoia nu este posibilă decât prin revelarea dublului mister al sacralului, fascinant și înspăimântător. De aici, reacția dihoto-mică a celui din fața porților deschise, deopotrivă șovăitor și captivat. *Alesul* nu este însă produsul

unui favoritism divin; este „ales” de dragul celorlalți, dovadă vie a datoriei creaturii de a căuta transcendența și a recupera perimetrul matricial de care, cândva, s-a rupt.

Nu întotdeauna căutarea este doar un exercițiu al tenacității psihice. Alteori, călătorul se supune unui martiriu prin care se leapădă de chingile unui trup agonice; drumul e o variantă a jertfei cristice, de-a lungul căreia batjocura și crucificarea sunt înlocuite de flagelarea suportată din partea vântului și de arsura însângerată produsă de arșiță. În drumul lui fragmentat de spasme, pelerinul are de înfruntat un cosmos care *il obligă* să iasă din datele umanului schilodit de ego-latrie, înainte de a-i expune mesajul revelator: „Sunt peregrin și corpul / Îmi e acoperit de răni: / Într-o zi de vină / E vântul, cel / Aducător de ploi, / Care îmi sapă fața / Cu gesturi indecise... / [...] Chiar vremea bună îmi dă târcoale / Și rana soarelui îmi dăltuie / Mesajul turbure / Cu legi sticloase / Și devoră țărnul, / Ademe-nește, cum marea / Pe-ntortochetul Ulise.” Din nefericire, cel care, sacrificându-se, s-a împărtășit din sacrele taine se va lovi de incapacitatea lumii de a înțelege mesajul adus. Nicio punte reală nu mai există între *ales* și ceilalți, nicio limbă pământeană nu mai poate tra-duce adevărul pentru urechile înfundate ale oamenilor, care nu aud decât un melos eviscerat de orice urmă a substanței sale. În loc să caute sensul, se îmbată cu forme; în loc să aduleze mesajul, îl adoră pe mesager, transformându-l în obiect de eretică idolatrie: „STRĂ-INUL A INTRAT ÎN ORAȘ / Înarmat cu o resemnare tandră – / Voia să le aducă pacea / Și le citea din vechi pergamente, / Cânta cu ei alături, / Cu păsările din frun-zare. / E mult de când colindul lui / Nu s-a oprit solemn la porțile lor, / Și ei cu patimă oarbă / Îl adoră, sunt la doi pași / De cântărețul istovit, îi simt / Răsuflarea arsă, / Îi ating venele umflate, / Pot să-i sărute

hainele și urma/ Tristeții rămase asemenea demenței / Pe creierul bolnavului tânăr.”

Variabilă particularizată a ființei, efebul se încarcă de o polisemie în care estetica inocenței se aglutinează unui nucleu ontic spectral și, în același timp, oracular. Straniu explorator al amurgului și al umbrelor, efebul pare să descindă dintr-un timp al purității originare, în care carnea nu era decât vapor fierbinte de lumină: „Pielea aburită a efebului / Se chircește în umbrele serii –, // Amurgu-i deja putred. // El strânge cu migală umbre, / Sfidează singurătatea / Când printre pulpele lungi ale zilei / Lunecă liniștit asfințitul.” Rătăcit în devenirea materiei, efebul e un înstrăinat care caută semnele inconsistenței genuine; însă umbrele, contu-ruri incerte ale sinelui despicat în timp, se încarcă aici și de potențialitatea tentaculară a morții. Singur printre „umbrele serii” (tăcută prevestire a sfârșitului), efebul strânge el însuși cioburile dispartate ale reflectării în formă, imagine spectrală dublu mediată și iremediabil fragmentară. În alte poeme, efebul devine un catali-zator antropomorf al vechilor rituri de împerechere, printr-un proces al dedublării ce eliberează, oglin-dind-o, zona întunecată a umanului. Sau o întrupare echivocă amintind de ființele intervalului – nu e nici om, nici înger, mai degrabă un suflet nesigur și slăbit, con-topindu-se ca o magmă cu spațiul de unde ar fi trebuit să țâșnească: „Iată, mă sting, / Efebul se prinde de mâna mea stângă, / Prefiră degete uscate – // Aripa-i curge / Asemenea unui sânge albastru și vâscos / Prin tainice capele.”

Lirica lui Ioan Ardeleanu mărturisește o echiva-lență acronică cu mitul, o încercare de recuperare a vârstei de aur și de argint care să revitalizeze universul în amurg, luminat de „soarele alb al morții”. Zeul tânăr, personajele mitice și eroul civilizator (Alexandru) sunt embleme

livrești proiectate într-o lume în care neantul își extinde din ce în ce mai mult stăpânirea. Numai că, în acest perimetru al diseminării, marile personaje – care instauraseră o Ordine a lumii – rămân descentrate și meditative, izolate pe marginea unei prăpăstii sau plângându-și încet neputința: „Plângi, Aléxandre, nu poți să te trezești / Din visul lung în care somnul / E vis el însuși de copil, / Ai cărui pași îi cauți zadarnic?”

Și totuși, lumea tinerilor zei, a lui Alexandru sau Ateon e *alfel* : poartă o aură a cărei sclipire lasă urme și aici, în spațiul frământat al devenirii comune și al morții. Transpuse în vers, cioburile vârstelor de aur și argint se unesc și pulsează sincron, scenariu ce se poate extinde și asupra dezagregării percepțiilor coti-diene, cu condiția ca acestea să fie trecute neconținut prin filtrul dens al cântării orfice: „Dacă-am să plec pe mări departe / Să nu oprești nicicând cântatul, / Din sfârscul destrămat al serii,-n parte, / Să dai prietenilor, orb, vânatul, / Pe care l-am promis când ploaia / Cădea știută peste același cânt.” Adevărat testament al ființei care-și trăise lucid dedublarea, poemul relevă acea ine-puizabilă fascinație a departelui, topos fluid, arhetipal, desferecat prin forța magică a cântului.

Poetul, ipostază atemporală lui Orfeu, împletește sonoritatea muzicală cu ceremonialul sacadat al Logosului. Sub masca încremenită a scribului, profetul-poet traversează timpul cu seninătatea indi-ferentă a unui ascet; egal cu sine, smuls din zodia condiționărilor senzoriale și sociale, ființă eterată pentru care alegerea s-a situat deja în afara libertății de a fi, poetul nu mai vestește, ci *este* mesajul victoriei reve-latoare. Prin chiar prezența lui translucidă, dinamică și imuabilă în același timp, oamenii iau act de Marele Adevăr al lumii, de miracolul aflat

pretutindeni, mereu la îndemână, dar – paradoxal – atât de greu de obser-vat. „Trec ca ascetul printre podgorii / Fără să întreb cine e zeul, /Cine săracul, cine împăratul./ Cine bogatul, cine, iar, poetul.// Nu mai aleg, nici nu discern, / Alerg precum ostașul după luptă: / Să-anunț victoria, / Mut, să vestesc / Vărsarea râului în mare, / A zeului în zeu, / A trupului în trup, / A morții-n moarte...” Poate că renunțarea la a rosti mesajul profetic, optându-se pentru dezvăluirea nemediată a acestuia prin încrus-tarea în sine însuși, a fost provocată de vâltoarele pe care **Cuvintele scribului** le-ar fi cauzat într-o lume schi-lodită în substanța ei ontică. Fiind „mult mai puternice ca vocea, / Ca marile poeme surde / Născute-ntr-un delir asemenea fricii...”, aceste cuvinte se pot trans-forma în opusul lor, printr-un proces de absorpție deformatoare inițiat de către un receptacol încă nepregătit să le înțeleagă. Scribul ajunge să fie profetul unei lumi asurzite, în care preaplinul lui nu se poate revărsa cu forța clocotitoare ce îl animă. Mesager al transcendenței fărâmițate, incapabilă să găsească o altă cale de revigorare a cosmosului, poetul-scrib pare să rățăcească într-un peisaj aneantizat, căci „Cerul cade putred peste alt pustiu...” Și atunci cuvintele lui se răsfrâng în cupa interiorității, ca o împărțășire deturnată de la realul obiect al ceremonialului sacru.

Conștient de imposibilitatea firii de a-și păstra la nesfârșit mesajul în tainița carnală a trupului, scribul recurge la instrumentul magic al celui care transpune cuvântul în Logos creator. Iar creionul, obedient în fața magului-stăpân, „ca un bisturiu de argint / Emas-culează cuvintele ce vor / Să se ascundă-n labirintul / În care-și pun nădejdea hibernării”. Investite iarăși cu sens, cuvintele se regenerează și dobândesc acea valență creatoare uitată undeva, într-o vârstă pierdută. Prin foamea lor fecundă,

prin puterea întemeietoare pe care le-o retrezește poetul-scrib (neiertător *anamnesis*, impulsionat de disecția sensurilor mumificate), cuvin-tele dau naștere unei alte lumi, unei alte ordini, în care rezonează sferic spiritul, armonia, lumina și chemările misterioase ale inimii sau sufletului (protejate de simbolismul proteic al scoicii): „Senchid și se deschid asemenea scoicii / Pe care firul de nisip o maculează – / Respiră blând, când fără’ de sânge / Așteaptă să le dau în somn / Putere, în care foamea să fie putere / De-a se preface în vers flămând. / Și foamea lor, o altă foame, fără chingi,/Să fecundeze totul: îngeri, scoici, lumină.”

Citind poemele lui Ioan Ardeleanu, acea progresie a exteriorității – de care vorbea Jean Starobinski ca despre o condiție a înaintării naturale în lectură – se produce cu o tulburătoare lejeritate. Liniile de forță ale volumelor sale evită scăderile intensității lirismului reflexiv, ce ar fi provocat eventuala șchiopătare a lecturii. Dimpotrivă, indiferent de nucleul tematic al unui poem, acesta se definește întotdeauna și prin relație cu celelalte axe semantice care, împreună, configurează specificitatea viziunii poetului. Prin sensibilitate, Ioan

Ardeleanu putea fi bănuț ca promotor al unei tensiuni erotice de tip romantic, incluzând imaginea mitică a cuplului androgenic. Nimic mai neadevărat. Freamătul lucidității și adâncimea gândului îl apropie mai mult de o iubire trăită spasmodic, până la adorarea unei absențe. Confesiunea erotică nu poate celebra desăvârșirea unirii decât ca întâmplare – fericită, e drept, însă tempo-rară și numai parțial împlinită, atâta vreme cât femeia nu reușește să soarbă din rănile lăuntrice ale poetului. Complementaritatea rămâne străină: apare doar sub forma parșivă a biologicului, capcană întinsă celui care își caută echilibrul în alteritate. Chiar și atunci când iubita se străduiește să se sincronizeze cu trăirile bărbatului –

îndrăgostiții devenind două expresii identice ale raportului cu exterioritatea – intervine undeva o falie care îi desparte, fără putința anihilării acestei rupturi cu rădăcini ontologice: „Zâmbesc ca tine, râd ca tine, / Chiar zorii îi vedem asemenea, / Nici marea n-o stră-batem altfel. // [...] Doar semnul rimei ne desparte / Gândul – / Haiku de-azur despică-n două / Aerul pe care/ Tu îl respiri dincolo/ Și eu aici.” Așadar, nici măcar iubirea nu poate destrăma ancorarea femeii în materie: îndrăgostitul e condamnat la solitudine, el-creator, ea-creată, eventual, de plâsmuirile chinute ale artistului.

Poetul se vrea un Pygmalion care să-și elibereze iubita din corporalitatea grea, somnolentă ce o învăluie fără scăpare. În fond, o materialitate a absenței, fiindcă artistul nu se mulțumește cu frumusețea sterilă a for-melor: nădăjduiește să ajungă la pulsul interior ce i-ar anima cu adevărat iubita. Demers eșuat, din pricina aceleiași neputințe a femeii de a fi altceva decât carnație și impuls erotic: „E seară, în corpul meu, cu obosită vrajă./ Nimic nu cântă; doar acorduri sterpe/ Cu lumea care se ridică pân’ la somnul / În care golul corpului se surpă. / Și degetele mele modelează trupul / În care tu te-nchizi asemenea nimfei.” Torturat de contemplarea unei lumi aneantizate și epuizat de modul în care se transpune în creație, artistul își vede iubita rămânând parte a golului cosmic, refuzându-se orbește deschi-derii spre real.

Imaginată uneori ca proiecție arhetipală a vrajei și a energiilor stihiale, murmurând oracular sau inițiind metamorfoze astrale, femeia îmbracă în alte poeme duritatea aspră, minerală a pietrei. Nicio reconciliere nu mai poate interveni între poet și iubită, exponenți a două sisteme adiabatice diferite: etanșeitățile închiderii lor, unul în spirit, altul în materie, nu lasă loc nici unei punți. Dimpotrivă, până și posibilitatea atingerii iscă, în final,

teamă, căci ființa eterică a artistului nu poate interfera cu mineralitatea rece și colțuroasă, străină esenței lui ascensionale. „Încerc zadarnic / Să te mângâi –, / Ești ca statuia pe care a-nghițit-o marea / [...] Încerc eteric / Să-mi trec prin alge / Degetele mâinii drepte, / Mă tem de pasiunea mea ca lașul / Pe care-l hărțuia ispita. / Și sângele se face piatră.”

În lirica lui Ioan Ardeleanu, erosul dezechilibrează ființa, sortind-o unei perpetue căutări prin hățișurile agonice ale creației. Acolo, poetul e liber să viseze și să sculpteze în cuvânt ceea ce ar fi trebuit, în fond, să trăiască. Pygmalion, cel ce ratase creația în ființă, devine expresia tentativei de a transpune ontologia în estetic. Mutație tragică? Poate o turnură compensatorie și verificarea forței de întemeiere a cuvântului. Dăltuită în vers, iubita s-ar putea materializa cândva, răsturnând surprinzător eterogenitatea torturantă a Cuplului. Dar, așteptând clipa magică a întrupării, artistul nu are la îndemână decât fantasmale izomorfe ale creației sale și ...lacrimile unui suflet mutilat: „TE SCRUI ȘI DĂLTUIESC / În stih de arin chipul tău / Și când te prefac în vers / Și-n pâine din pustie / Îți și cânt descântul; / [...] Te scriu din nou / Și casa arde-n flă-cări. / Când mi-e sete și când gura ta / Soarbe ceața din ochii mei, / Te las să zbori, să termini / Istovitor și tragic urcușul./ [...] Plouă amnezic, cu să geți în matca / În care încă te așteaptă, cum lumina / Ivită din bulboana pământului ceresc,/ Întreaga nerăbdare a altui anotimp / Și ochii mei cu iris sfâșiat de lacrimi.”

Însingurat în zbugiumul său lăuntric, câteodată clătinat până și în credința menirii sale pe pământ, poetul se simte prea fragil să caute în moarte izbăvirea; atunci, cu

discreția unui sfios și blând uzurpator, se hrănește cu nostalgia inocenței pierdute, regăsindu-se vremelnic într-un „glas tandru de copil”, capabil – în puritatea lui dionisiacă – să recunoască esența aurorală a lumii în derivă. Când și această supapă se închide, nu mai rămâne decât uitarea și moartea. Îndemnul poeziei, adresat sieși într-un suprem efort de redefinire, va fi acela de prăbușire în propriul trup, până când din această autoclaustrare va ieși „coconul / De piatră și uitare.” Parcă înspăimântat de propria-i surpare, în care moartea e doar o nesfârșită cădere în golul uitării, artistul-poet își scutură crusta și îndrăznește, din nou, să ceară harul creației – nu în lume, ci în eternitatea matri-cii primare: „Nu vreau decât atât: / Să plouă semn ceresc când timpul / Cu foc o să-mi stârnească anii / Și când pământul ca o spaimă / O să-mi cerșească versul.”

Celelalte volume, *Afloriment*, *Grădina lui Akademos* și *Purpură*, sunt și nu sunt o surpriză. Regăsim convergența dintre modelele livești și intarsiile mitice, rafinamentul expresiv și ceremonialul estetic al poeziei, dar, în comparație cu volumele precedente, se cristalizează și o altă nuanță a viziunii poetice, în care elementarul îmbracă – mult mai pregnant – formele convulsive ale organicului. Transparențelor de până acum li se substituie luminozitatea densă iar reflexivitatea se încarcă de vibrațiile unei senzorialități acute. Între scăpărarea ardentă a fulgerului și încremenirea nopții, o plutire lirică a ființei, sângerând din chinuitoare stigmatice ontice.

„În mijlocul florilor de măr, / În pământul cenușă / Ochilor mei li s-a promis / Libertatea privirii în gol; // Stau ținut în tăceri fără noimă / Sunt orb și ochii mă dor, / Își

strigă durerea, ca o gură de lup, / mă-ncolăcește sunetul
țâțanii lor / Cum șarpele, în um-bră, prada...” Scindarea
eului pornește din plurivalența stării sale de grație: poetul
se reflectă în sine însuși, ca o coagulare interiorizată a
multiplului readus la unicitate (efort titanic de eludare a
capcanelor luminii), alteori exhibă vitalismul orgiastic al
universalului sau tremurul ascuns al disoluției. Lumina
este cea care traversează neconținut imaginarul poetic și
realitatea cosmică, precum un vector prin care om și
univers se oglindesc unul pe celălalt. Sensibil la devierile
micronice ale străfulgerărilor, ochiul poetic le răsfrânge
misterul și îl descifrează transpunându-l în estetic. Prin
scânteierea și arsura focului sau prin pâlparea molcomă ce
pre-merge bezna, eul își hrănește rătăcirea acronică prin
lume, rescriind mituri și conturând alternative.

Afloriment dezvăluie erupția controlată a sinelui, prin
care lumea ar putea împrumuta o altă formă. Torentul
fierbinte al trăirilor, expulzat într-un spasm cathartic, se
pietrifică în contururi trasate după nor-mele superioare ale
artistului (*Alerg cu un cuțit în inimă*). Realitatea poetică e
alta, starea regală (re)instaurează ordinea unui timp
hierofanic în care ființa își trăia, în ek-stază, centralitatea:
„Cresc ames-tecat cu fulgerul / Care mi-a căzut la picioare
/ Și mi-a ars pielea: / Sunt fiu de zeu / Ce-a împodobit
câmpia / Odinioară, când aici, / Pe largi aflorimente / Își
găseau culcușul / Bărbați înveșmântați / În blănuri aspre.”

Dintr-o *ars poetica* încheată în jurul focului suferin
și al sângelui, cuvintele se preling incandescente, ofrandă
dureroasă a unei ființe pentru care umbra e un substitut
asumat al clocotului creator. „*Cuvintele pe care le scriu* /
Sunt rană deschisă / Sângerează ca o flacără bolnavă, / Ca
un foc ce nu poate să ardă. // Nu sunt fulger rotitor în
noapte, / Nici înger cu trupul pur nu sunt. / Și nici o
săgeată străină / Nu mi-a străpuns pieptul. // Sângerez și

puterea cuvintelor / Arde în poezii mele.” Fără a aștepta clipa de grație în care să fie smuls din ordinea comună a existenței, eul se supune emacierii creatoare, un act sacrificial dedicat *logosului*, ca nucleu al lumilor superioare. Încărcat de sens și reinvestit cu funcții ordonatoare, cuvântul plămădește viața și moartea, potrivit coordonatelor ideale imaginate de poet. *Logosul* se modelează în funcție de ceremonialul căruia îi aparține, instrumental docil în fața efluviilor estetice ale artistului; poate relega moartea, readucând la viață organicul strecurat, de această dată, prin corneea delicată a unui *ales* (**Îmi aleg din mers cuvintele**). Cuvintele acestuia au încărcătura purtată de mesajele vaticinare fundamentale. Ratarea decodării lor ar provoca irepresibila prăbușire în gol a unei lumi aflată, de altfel, în echilibrul instabil al accidentalului (**Scriu toate aceste cuvinte**). Totuși, semnele trimise „spre catargele burgului – / Chemări împodobite / În laur verde” (**Stau de veghe-n vis**) nu reușesc să trezească o lume înghețată în somnul orb al aneantizării. Respins de încastrarea opacă în care s-a retras umanitatea – tragică eroare, pentru că protecția închiderii ascunde, în fond, chemarea morții universale –, mesajul profetic se refractă dureros asupra sinelui. Acestuia nu îi rămâne deschisă decât poarta imaginarului oniric, acolo unde făptura i se transformă ea însăși în semnul ascetic al sensului revelator (**Când somnul soarbe goluri de lumină**). Ca profet al stingerii escatologice și, în egală măsură, al vitalismului izbăvitor, poetul exersează armonizarea dublei sale vocații: a suferinței (dispariției) și a regenerării (eternității). Prin acea magie tainică, adăpostită de forma în care nereprezentabilul este transgresat în lirism, materia și combustia ei agonice se convertesc la strălucirea mereu reînnoită a elementarului.

Reflectată cosmic în bătaia oprită a aripilor sau în mireasma putredă a vegetalului, epuizarea temporară a

eului se adăpostește sub masca unor identități arhe-tipale. Icar al prăbușirii uitate (*Odată, demult, am căzut*) sau Pygmalion chinuit de stingere ontică (*Te alcătuiesc într-o doară și Plouă peste un deal din apropiere*), ființa vulnerată adună fragmentele unei existențe mutilate, încercând să le reordoneze și să le dea un sens. Același efort al reșezării se ghicește în clivajul agonic al Sf. Ioan Botezătorul, a cărui tânguire dihotomică transcrie, de fapt, paralelismul temporal al lumii de după crucificare. Prizonier al imaginilor, recompunând dansul thanatic al femeii și trecerea izbăvitoare a celui care „numără pe cer cărări”, eul se refugiază în spațiul aerat al eufoniilor ritmice, exorci-zând durerea printr-o liturghie estetă a cuvântului: „*Te chem, Salomeea, cum chem bucuriile lumii, / Deși știi bine, fecioară de tetrarh din Galileea, / Că porți pe sâni miresme din pădure / Și ochii-s încărcăți cu broderii de aur. // Dar te chem și chem din nu știu ce adâncuri / Și dansul tău ca o fantasmă, / Care aduce moartea – / Îți dărui chiar iertarea, Salomeea.*”

În poemele lui Ioan Ardeleanu, feminitatea nu apare doar ca exponent senzorial și răscolitor al morții. Prin murmurul descântecului sau prin glisarea fluidă a trupului, se strecoară chemările ritualice ale femeii-pe-reche. Dacă poemele din volumele anterioare denunțau – de cele mai multe ori – confesiunea erotică drept ratare a desăvârșirii androgine, de-acum împlinirea ființei stă sub semnul echilibrului complementar. Tensiunea izvorăște, în schimb, din împletirea focului și a gheții, a luminii și a nopții, a sensibilității fizice și a expresiei meta-fizice, în dogoarea creării unei noi identități. „Eram fulger rotitor, / Spadă răsucită în piept, / Puteam să mă unesc cu tine / Ca-ntr-o zvâcnire de aripă – / Trupul tău cu al meu / O singură inimă lacomă –, / Eram un foc pe care / L-a pornit pădurea, / Când cerul toamnei / Scutura grădini.” Ivit din lucirea virilă a fulgerului, dar și din vâltoarea ardentă a lavei, *el*

sublimează materia prin calcinare, în timp ce *ea*, pornind din spațiul inavuabil al elementarului, parcurge vremea spre noua cartografie a unicității.

Luată în corpore, poemele semnate de Ioan Ardeleanu dezvăluie ușurința cu care autorul lor jon-glează cu *speculum picturae*, pliat întotdeauna pe focarul meditației lirice și pe rafinamentul elevat al expresiei. Dacă luăm în considerare oglinzile analizate de Gilbert Durand (în *Arte și arhetipuri*, Editura Meridiane, 2003), s-ar putea spune că Ioan Ardeleanu se fixează asupra a două oglinzi fundamentale, pe care – de cele mai multe ori – le suprapune într-un joc al reflexiilor vizând sinteza. Oglinda lui Pygmalion afirmă primatul sufletului, al intenției, al adâncului, într-un soi de filozofie augustiniană redefinită în postmodernitate; poezia ar fi chiar oglinda sufletului, expusă ca și cristalizare a unui sentiment definitoriu. Însă, în poemele lui Ioan Ardeleanu, există cel mai adesea o dublă focalizare, prin care oglinzii lui Pygmalion i se atașează cea a lui Narcis, obținându-se astfel o filozofie voluntaristă a artei și a artistului. Poemul devine singura Realitate, o instanță superioară dincolo de diavol sau de Dum-nezeu – se protejează un anume tip de machiavellism estetic ce propovăduiește, cu orgoliu, esențialitatea creației și a culturii. Prin interferența dintre regimul nocturn al valorii și latura diurnă a estetului, Ioan Ardeleanu captează acea arie a luminilor difuze, spiritualizate pe care o propune ca soluție salvatoare unui lumi aflate de prea multă vreme în derivă.

Grațiela Benga

REFERINȚE CRITICE

Puține lucruri, probabil, dintre cele care țin de protocolul poeziei generației căreia îi aparține Ioan Ardeleanu lipsesc din textele pe care acest autor le adună între copertile celei dintâi culegeri lirice publicate, *Cunoașterea umbrei*, după cum și, la foarte scurt timp apoi, în cel de-al doilea și în al treilea volum, *Cezură*, respectiv *Cuvintele scribului* : postura estetă, așadar – un decupaj al imaginilor ghidat de o sensibilitate rafinată, căutarea emblematicului, a simbolurilor mari, voința de a da sens, de a înnobilă amalgamul de impresii poetice uzuale –, căutarea inefabilului, a zonelor aurale ale existenței. Triumf al posturii lirice? Nu în ultimul rând, poate, plăcerea celui instruit de a legitima universul percepțiilor și reprezentărilor comune asociindu-le unei ordini superioare, de a răsfrânge peste lumea prozaică a cotidianului aura de idealitate a celor eterne. De unde, desigur, și modul de selectare a materiei lirice, referințele ori aluziile erudite, parafrazele și citatele luate din surse livrești puțin frecventate, perindarea de arhei, de figuri mitice ori istorice (Amaltheea, Acteon, Minos, Amfitrion, Alexandru, Pygmalion, Ioana d'Arc) și nu mai puțin conceptele care scaldă, muzical și discret concluziv, finalul poemelor.

(LUCIAN ALEXIU, 2002)

Poezia pe care o scrie Ioan Ardeleanu este una livrescă, estetică, venită parcă dintr-o altă lume, lume pe care autorul fie o regretă, pentru că a cunoscut-o și, între timp, a

pierdut-o, fie o proiectează spre exterior, dintr-un imaginar flamboiant. Oricum ar fi, contează doar demersul care apare în paginile cărții de față, ca și ale cărților de dinaintea acestui volum: *Cunoașterea umbrei și Cuvintele scribului*.

Familia liveștilor – de altfel bogat reprezentată în literatura română – are trăsături comune dar, fără a implica un excurs axiologic, trebuie să spun că prin felul aproape „nestăpânit” al emisiei poetice, prin indiferența (reală sau doar mimată) față de corsetul versului, față de aspectele lui mai mult sau mai puțin formale, Ioan Ardeleanu este diferit. Autorul părăsește deseori tiparele poeziei livești: enunță adevăruri fundamentale în cascadă, sfidează sintagmele standardizate, face alăturări de cuvinte care șochează și pare că poartă un război generalizat, căci universul său poetic a pornit o luptă inegală cu ceilalți, cu „*lumea*” (...).

O latură interesantă a volumului, rămâne de văzut și cât de productivă, este includerea discretă în poezie a imaginarului care ține de cultura populară cea mai profundă. (...)

O mențiune specială ar merita ciclul III din volum, pe care l-am putea numi al efebului, în care poezia capătă valențe aproape expresioniste, prin trăirile necondiționate ale eului, mult mai interesat de absolut decât de apropiatul cotidian.

(IULIAN VANCEA, 2003)

O caracteristică a poemelor lui Ioan Ardeleanu o constituie precipitarea *spunerii*, într-un ritm mai puțin obișnuit. De aici o anume indiferență pentru *caligrafia*

versurilor, în favoarea rostirii acestora. Sugestia prin metaforă este lăsată în plan secund, primând mai tot timpul cuvântul care scoate în față *ego*-ul puternic și orgolios al liricului : „În mine și mai departe, dincolo de mine...”. Poet, așadar, fără ocolișuri, direct, Ioan Ardeleanu este interesat mai puțin de experimente, care pot duce la sterilitatea cuvântului, la vidarea lui, și mai mult de adevărurile acestuia, care fac plinul poemului.

(OCTAVIAN DOCLIN, 2003)

Ioan Ardeleanu este, cred, un poet de o sen-sibilitate bazală și de o subtilitate neliniștitoare și vibratilă.

Așezarea lui într-o anumită generație de poeți este, în ceea ce-l privește, inoperantă. Generația din care totuși face parte e aceea pentru care poezia e o modalitate specială de cunoaștere, „concurând” și îmbogățind în chip expresiv realitatea, fiindcă Ioan Ardeleanu și-a însușit de la mari maeștri credința în poezia ca esență inconfundabilă, ca privilegiu către unicitate, transpunând din gamă minoră în gamă majoră câteva legi esențiale ale interiorității.

Cele mai multe poeme se construiesc pe confe-siunea erotică. Dintre toate experiențele posibile, nu-mai în dragoste există „șansa” misterioasă a oglin-dirii sinelui în celălalt și a recuperării întregului. Ca ființă imaginată poetul „țese” pe pânza iubirii o poveste în continuă și dinamică desfășurare a sentimentului, iar uneori, în simplitatea aparentă a figurației poetice, se poate lesne descoperi un lirism de adâncime, tulburător tocmai prin transparența mesajului său. (...)

Două sunt tonalitățile în care sunt scrise poemele lui Ioan Ardeleanu. Una din care nu lipsesc notele ego-

centrice, în așa fel încât eul liric se distanțează de lumea „de afară”. Conștient că între el și lume a intervenit o cezură dătătoare de neliniști. Și lucrul se întâmplă pentru că există în această atitudine lirică recunoaște-rea inocenței trădate și nu pierdute – fapt ce intensifică dorința poetului de a-și construi un peisaj lăuntric și de a întoarce spatele peisajului obiectual. Salvarea mai poate veni din numirea entuziastă a lumii și atunci poemul adoptă tehnica semitonului și a surdinei.

Alteori, textele se construiesc pe o trăire fre-netică, lumea „colaborează” la construcția poetică –, pentru poet, ea, lumea, mai are miracole.

În oricare din aceste stări lirice, vocea poetului e de o autenticitate incoruptibilă.

(RODICA BĂRBAT, 2003)

„Cezură” de Ioan Ardeleanu certifică existența unui poet cu aleasă înzestrare întru conjugarea autentic-paradoxistă a misterului expresionist, înzestrare direct proporțională cu numărul caratelor înrăzărite în poem-text, grație lucrării de profunzime a veritabilei autocenzuri, între imanent și transcendent.

(ION PACHIA TATOMIRESCU, 2004)

Ioan Ardeleanu debutează, lucru mai rar întâlnit, cu trei volume de versuri odată, *Cuvintele scribului*, *Cunoașterea umbrei*, *Cezură*, publicate la editura Anthropos, respectiv Hestia, în 2002. Poetul compensează, într-un fel, întârzierea, cum altfel decât voluntară, în orizontul literaturii, cu trei mănunchiuri de poeme ce

proiectează un univers unitar, având o respirație egală, bine cumpănită.

În *Cuvintele scribului* descoperim un poet format la școala naturii și a imaginarului poveștilor. Colportor al miturilor și poveștilor vechimii, poetul simte chemarea de a le pune pe *papyrus*, de a le da o formă personală, dedicându-se meditației și resuscitării imaginarului păgân. *Amfitrion, efebul, Acteon, zeul tânăr, regele Lear, Ileana Cosânzeana, Pan*, sunt personajele care animă această lume la care poetul se raportează, când existențial, când experimental, prin intermediul unor ritualuri, a unor jocuri sau parafraze. Fie că retrăiește copilăria alături de poveștile bunicului, ori că privește zorii cu ochii purificați, fie că deapănă pe caietul poemului imagini apocrife ori că îngână izvoarele cu pofta de iubire a unui zeu tânăr, poetul aleargă în întâmpinarea iubirii într-un decor, de obicei idilic: (...) Cealaltă ipostază a *crugului*, este o stare de armonizare cu ritmul lumii, al astrelor. Al anotimpurilor și luminii (...).

Pe coperta IV a volumului următor, *Cunoașterea umbrei*, Lucian Alexiu schițează un portret exact al poetului descins din cititorul specializat al vechilor texte românești (...). *Uite că vine corbul...!* care deschide volumul, are un sunet straniu venit din arhitate și din țesătura esoterică a matricii. Tratarea modernă a vechilor motive amintește de redimensionarea poetică pe care Cezar Baltag a dat-o mitului autohton. Acest poem de deschidere invită la o recapitulare a temelor și, în același timp, la un dialog cu imaginarul pre-creștin. Ființa rătăcită în matrice e un martor al viziunii interioare care face posibilă „cunoașterea umbrei”. Motivul iubirii și al cavalerului Alexandru, al frumuseții (*Pygmalion*) și al identificării bărbatului în lup tânăr se împletește în discursul liric al primului ciclu. Poetul cântă momente și locuri ale ființei care locuiește „dincolo de noi” (în poemul *Sunt doar locul*

pe care) sau „dincolo de mine” în *Pygmalion* traversând tărâmul umbrei și deschizând o breșă în metafizic (...).

Al doilea ciclu debutează cu aprinderea rugului ființei surprinsă în curgerea sa universală, a legăturilor cu elementele, în poemul *Ard focuri* (...). Lupta luminii cu întunericul, a ființei cu spaimile creației, deschide perspective noi; ale cuvântului magic și ale misterelor latente. Harta acestor mistere și a semnelor cerești se conturează de la un poem la altul prin capilarele ce leagă ființa de început, de latențe. Poate de aceea cel de al treilea ciclu stă sub semnul retragerii ființei în nordul existenței, odată cu presimțirea spaimelor morții. Treapta următoare, a surprizei, a an-goasei, a fricii de uitare, a morții simultane a perechii, nuanțează un cântec al înstrăinării și despărțirii, al dorului de moarte. Ispita frigului, a vieții pe fiord e ultima iluminare a destinului și a cunoașterii crepusculare, este semnul extazului „mai înalt ca o credință” pe care pasărea îl murmură pe fiord.

Poemul care dă titlul celui de al treilea volum, *Cezură*, redefiniște raportul poetului cu lumea, menți-nând tensiunea discursului și dramatismul căutării: „Între mine și lume se cascadează hăul/ Și eu, în loc să-nțerc să mă agăț de țărâmul dimpotrivă,/ Măresc sarcastic tânăra cezură/ Și-mpodobesc cu false dale/ Cărarea...” Drumul este fără întoarcere, căutarea fără obiect, țin-tind mereu un dincolo, în miezul obscur al semnelor, al viselor, al cântecului negru. Ciclul final, dedicat efebui (tânărului care în Grecia antică pășea dintr-o vârstă a latențelor acumulate spre una a educării voinței), un fel de frate al poetului cu dublă identitate, legitimează sfâșierea celui menit să adune sevele gândirii vechi din tipare și rituri obscure care pot să mai ofere nenumărate sugestii spiritelor deschise: „Cum din neant apare sfâșierea/ Luminii ce străpunge o pupilă/

Tot astfel trupul lui din vid recheamă/ Vechi rituri de împerechere să țâșnească.// Într-un delir de amintiri și torțe/ Efebul în oglindă e ca o izgonire/ De ură și mânie, de vaiete și forță.”

(GHEORGHE MOCUȚA, 2004)

Debutul târziu al lui Ioan Ardeleanu a fost compensat de o lovitură de imagine cum rar s-a mai văzut în literatura noastră... În cea bănățeană, cu siguranță nu a fost vreuna pe potrivă. **Cunoașterea umbrei, Ce-zură, Cuvintele scribului** (toate 2002) au format un calup inedit, pentru mulți, buimăcitor. Nici n-au apucat lugojenii să se dezmeticească bine, că proaspătul poet pășea deja în Uniunea Scriitorilor și, ca grozăvia să fie deplină, era chiar premiat pentru isprăvile sale.

Pasul făcut de Ioan Ardeleanu în spațiul public alungă deceniile de tăcere inutilă, declanșând un frenetic proces recuperator ce va aduce alte și alte volume de poezii (**Liniștea zilei**, 2004; **Afloriment**, 2005)... Și, deodată, o năstrușnică alunecare până în 1582 pentru a izvedi lucrarea **Palia de la Orăștie. Orizont cultural și realitate lingvistică** (2003). Un contemporan surghiunit în casa lui Moise Pestișel? O sensibilitate neliniștită rătăcită în țărucul arid al lingvisticii? Un poet scormonind prin măruntaiele limbii vechi? Imagini crude, dincolo de care se lățește constatarea că Ioan Ardeleanu înfruntă tranșeele culturale cu o frenetică energie pentru a inventa altele. Drumul său, busc învolburat, se bazează pe „sedimente” aerului de bibliotecă în care veghează câteva certitudini. (...).

Și totuși, Ioan Ardeleanu rămâne poet, orice ar face (...). Harul care coboară, piatra, iada, fiara (termeni sfidând

limbajul poetic actual), un spațiu al amplelor antiteze, infuzând versurilor o tensiune (încă) reținută. În alte locuri, zăgazarile sunt ridicate pentru a lăsa trăirile să ia în stăpânire pagina cu frenezie. (...) Elanurile, arderile se sting în tristețea adâncă a evocării, în remarcabile poeme atinse de aripa grea a timpului (...) amplificată de cezura pe care eul liric o pune între sine și lume. Coborârea în sine ori într-o „geografie” personală este anulată de poemele expansive, directe, în scurt timp autorul simțindu-se iarăși atras de lutul greu, umed. (...) Universul dualităților este acaparator, iar poetul se lasă în voia semnelor contrare, blânda sfâșiere fiind profitabilă în plan expresiv. (...) Hrănin-du-se cu esențele alese ale bibliotecii, dar și cu lumina agresivă a realului, Ioan Ardeleanu pune stăpânire peste cuvintele care caută liniile exacte ale portretului. (...)

Între pământul umed și clipirea stelei, între umbra rece a singurătății și setea cuplului, poezia lui Ioan Ardeleanu trăiește intens, fără platoșă.

(DORIN MURARIU, 2005)

Ioan Ardeleanu se dezvăluie, în noul său volum de versuri, ca un alchimist al cuvintelor. Pentru poet, termenul *afloiment* depășește sensurile din Dicționarul explicativ (...) desemnând răbufnirea energiilor latente. Motivul central al arderii ia forma incandescentului, a lavei clocotitoare, a focului din carnea vitală. Poetul opus se țese din orbire, tăcere, încremenire, într-o obsedantă dihotomie: eul liric apare deopotrivă ca umbră și ca făptură de foc.

Ars poetica intitulată **Cuvintele pe care le scriu** este construită pe doi piloni: sânge și foc. Împotriva gerului și a amenințării de a redeveni umbră, poetul ridică forța logosului, iar ființa spirituală apelează la oniric pentru remodelarea existenței sau convertește moartea în

renaștere. O altă ars poetica se conturează sub formă de autoportret al unui apoteozat de fulger: **Cresc amestecat cu fulgerul.**

Poezia stingerii implică iazul secat, la fel ca petalele de trandafir (**La capătul dinspre apus al orașului**). Există în lirica lui Ioan Ardeleanu și timp căzut printre degete, intrat în pământ (**Câteodată am nevoie de tine**), și spaime expresioniste (**Adolescentul plânge**). Melancolia dispariției primește ca replică imaginea munților, emblemă a perenității mineralului (**Pe ultimul drum al verii**). Chipurile ivite din memorie revin din Infern într-o eternă reîntoarcere: (**Chipurile pe care le țin minte**). În athanorul creației lui Ioan Ardeleanu suferința este sublimată, devenind vitalitate – amândouă sunt plămădite din foc. Focul ambivalent poate semnifica agresiune, distrugere, sau, dimpotrivă, viață, clocotire.

(DANA NICOLETA POPESCU, 2005)

Ioan Ardeleanu s-a așezat ferm într-o limpede, clasică expresie poetică, în care izbutește admirabil să recreeze un cadru natural pentru cea mai naturală minune a lumii – omul cu zvâcnetele lui ancestrale – demonstrându-ne, parcă la îndemnul unui mare filozof, că sângele poate fi spirit.

(SIMION DĂNILĂ, 2006)

În multe dintre poemele lui Ioan Ardeleanu eul liric se integrează într-o lume a clasicității antice, dar nu una solară, apolinică, ci nocturnă, dionisiacă, în care patimile nu mai sunt refulate, ci răzbesc la suprafață într-un univers sălbatic, ancestral, frust, primar, aspru, dar și tandru, uneori. Forțele ascunse, iraționale, dezintegrează armonia

cunoscută, creând cu efort melancolic o altă armonie, necunoscută, stranie, dătătoare de frumuseți care, paradoxal, sunt purtătoare de asperități.

Poeemele sunt ale umbrei umede, ale locurilor ascunse, unde sălășluiesc, latente, pasiunile puternice, ca niște flăcări, care izbucnesc spre suprafață, în lumină. Uneori pasiunile sunt mascate sub superbe, diafane acoperământe de gingășie, de delicatețe, care pot fi rupte la orice gest brusc. O somnolență zace în lucruri, dar din ea țâșnesc adesea, neoprite gheizere de lumină, înfrumusețând preajma cu o lumină suprapământeană. Apoi totul coboară în adânc, în întunericul în care se încolăcește șarpele ispitei și al vieții ascunse.

Multe poezii stau sub semnul expresionismului, căci stihurile parcurs, devorator, regnurile și speciile, într-un du-te vino mereu înnoit. Forțele din lucruri trec unele în altele, peste granițe, creând noi contururi.

(CONSTANTIN BUICIUC, 2006)

Afloriment este al cincilea volum în economia operei lui Ioan Ardeleanu, marcată de un debut întârziat (...) dar aducând în avanscena literaturii un poet gata format, trecut prin toate filtrele naturii/culturii. Dacă pe timpuri – cândva! – poetul liric era considerat un „poet al naturii și al iubirii”, liricul secolului douăzeci și unu este mai degrabă un seismograf al mișcărilor interioare, el întocmește electrocardiograma planetei...

Poezia lui Ioan Ardeleanu (cum și remarcau exegeții debutului său) era una solemnă până la gravitate, se remarca în ea un alexandrinism intrinsec și marca unei rafinate sensibilități. (...). Deși poetul pare profund elaborat, din poemele sale nu răzbate efortul creator,

proiectul modelatorului, poemele se nasc aproape perfecte (...). Poezia din acest volum reprezintă o altă etapă a creației poetului, supunându-se unui proiect vitalist (...).

(REMUS VALERIU GIORGIONI, 2006)

Poezia lui Ioan Ardeleanu își modelează tonalitatea lirică pe măsură ce poetul (re)descoperă în sine un aliaj afectiv guvernat de legi ce funcționează adesea imprevizibil, obligând memoria afectivă să recupereze și să fixeze în cuvântul poetic întâmplări și adevăruri – unice și irepetabile – ale inimii. Din această cauză, poetul renunță la retorica măștii în favoarea confesiunii lirice, iar fizionomia poeticului traversează distilări și metamorfoze neașteptate, insti-tuind o cunoaștere aproape magică a lumii. Așa se face că un posibil eveniment biografic al trecutului nu e doar evocat, ci puternic intensificat. El invadează apele profunde ale sufletului, în rostiri, uneori hipnotice – (bolboroseli – ar spune poetul) – alteori cu note ego-centrice, întotdeauna însă în formule lirice ce tind spre sublimare.

Aceste caracteristici sunt ușor de identificat în primele volume: *Cezură*, *Cuvintele scribului*, *Cunoașterea umbrei*, în parte și în *Liniștea zilei*. Cele mai multe poeme din aceste volume se hrănesc din fascinația continuă pentru transfigurarea prezentului, prin decantări ample de senzații și stări poetice, sau prin revenirea la fluxul unei memorii afective ca la un arhipleag al inocenței, ca la un spațiu secret și protector al ființei adulte.

Poetul se imaginează peregrin prin cetate, „adolescent rătăcitor prin umbre...”, ar vrea să vândă „umilință celui care / E dornic să o-mprăștie-n cetate”, se identifică

cu destinul scribului sau al efebului „bântuit în suflet de cărțile vechimii”.

Dar, mai ales, găsim în aceste volume, prezența tulburătoare, neliniștitoare a erosului, trăit ca o misterioasă lege a întregului și rostit în imagini de o mare frumusețe a spunerii (scrierii) lor.

În volumele din urmă *Afloriment*, *Purpură*, *Grădina lui Akademos* o tonalitate gravă invadează pagina. Poetul trimite în lume întrebări și constatări dureroase („Cum să restabilesc pacea / Între mine și cel care am fost, / Câteodată am nevoie de tine”), face gesturi necugetate („Rup tot mai des amintirile / Și le dau foc...; Sparg zidurile camerei / Mă dor unghiile și brațele, Alerg cu un cuțit în inimă”), trăiește cea mai dureroasă experiență: „Cuvintele pe care le scriu / Sunt rană deschisă / Sângerează ca o flacără bolnavă / Ca un foc ce nu poate să ardă”.

La o lectură mai atentă, constatăm, însă, că e vorba (în aceste din urmă volume) de o nouă distribuție a accentelor poetice, de o elegantă renunțare la confesiunea directă în favoarea unor nuclee care introduc în substanța poemelor înscenări epice sau personaje din memoria culturală și afectivă a auto-rului.

Cred că poezia lui Ioan Ardeleanu poate fi cu greu raportată (prin asemănări, mai ales) la creația mai tinerilor săi confrăți sau la scrisul poeților din generația (promoția?) sa.

Ioan Ardeleanu se încrede în modele, cultivă o poetică a implicării, crede în funcțiile inteligenței poetice, știe că șansa întâlnirii cu *celălalt* se află în fluxul intelectual și afectiv dintre ființe. În ceea ce-l privește, poezia e cea mai

sinceră (și sigură) modalitate de a învinge singurătatea și tristețea.

(RODICA BĂRBAT, 2007)

Poezia lui Ioan Ardeleanu se propune ca jurnal al unei insolite explorări. Delimitat prin C/cezură de spațiul oferit percepției comune, acela ce se dezvăluie numai privirii poetului este un teritoriu al întâlnirii (până la fuziune a) contrariilor, într-o alcătuire dinamică de reprezentări conjugate oximoronic. Semnificația identității, legată de caracterul distinctiv al limitei, își pierde astfel unicitatea și se manifestă sub forma unor perechi de însușiri surprinse în procesul fuziunii sau individualizării lor, niciodată în echilibru stabil. De aici, alăturările paradoxale din textura lexicală a poemelor.

Demersul pe care îl îndrăznește Ioan Ardeleanu pare a fi unul de căutare / descoperire a Ființei dincolo de canoanele *logos*-ului. Universul divizat, fărâmițat în diferențierea riguroasă a conceptelor, apare ca dublul factice al Ființei spre care năzuiește poetul, vie – aceasta din urmă – numai întrucât e mobilă și ambiguă. Ioan Ardeleanu e sensibil la dinamica infinitezimalului care face diferența între stările pasagere, reversibile, ale viului și concrețiunile imobile ale noeticului. Efigia indeterminării ontologice și a dramei *ontos*-ului este efebul. Supus fluxului temporal și, astfel, obligat să-și realizeze determinațiile individuale, latente până la un moment dat, el dobândește statutul de ființă-în-lume, continuând să devină, dar numai spre a se degrada, imperceptibil, ca realizare a Ființei.

(CARMEN BLAGA, 2007)

„Afloriment”-ul din 2005, apărut la aceeași editură elegantă, „Anthropos”, este cartea care a stârnit cele mai multe cronici / recenzii.

Lirica lui Ioan Ardeleanu re-definește, cu armele neo-modernismului, retorica romantică. Însă, tonul melancolic-elegiac, contaminat de o voce metafizică imposibil de mascat îi conferă valențe expresioniste. Reinventarea vârstei, incursiunea acut nostalgică într-un biologic tot mai palid și îndepărtat, o viziune intermitent dureroasă a unei copilării / adolescențe nedefinitivate, părăsite prematur și lăsate fără conturul visat, transpar în stihuri îmbibate generos de un expresionism autentic, ușor de recunoscut (...).

Viziunea panteistă asupra universului înconjurător și o metafizică sfâșietor omniprezentă conferă versului lui Ioan Ardeleanu o evident tulburătoare entitate poetică. Asemănarea cu lirica lui Blaga este frapantă, fără ca poetul bănățean să-l parafrazeze defel: „Mă trag spre pământul umed, / Spre lutul cu virtuți ascunse / În care mă opresc obsesiv”. Poate fi încercată și o apropiere de muzicalitatea violent-diafană și plurisenzorială a versului unui poet ca Garcia Lorca, ritmicitate ce atenuază, pe cât posibil, covârșitoarea suferință dictată de versul inflammat și fals naturalist: (...) E o poezie vie ceea ce scrie Ioan Ardeleanu, rezultată dintr-o combustie internă superioară, dintr-o luptă lăuntrică aproape spasmodică. Dincolo de ceea ce se vede, dar și de ceea ce s-a scris, poezia lui Ioan Ardeleanu dezvăluie un poet enigmatic, solitar, încarcerat în propria-i ființă, cu o viață interioară infinit mai bogată decât lasă să se observe și cu o poezie substanțială, categoric autentică și greu de imitat.

În altă ordine de idei, ca o concluzie, lirica lui Ioan Ardeleanu, în special cea din placheta de versuri, „Afloriment”, parcurge un dublu filon tragic. Unul exterior, vizibil, chinuit, expulzat sub forma unor metafore

puternice. Celălalt este interior, sugrumat, imposibil de a fi defulat. Dacă primul, cel expus lecturii / exegezei, este lesne de observat la măcar o privire atentă, cel de-al doilea presupune o nu doar bună cunoaștere a poetului însuși, o ghicire măcar, dacă se poate spune astfel, a eului ascuns al acestuia, ci și o experimentare proprie a fiorului metafizic sau a proximității acestuia.

Poezia autentică sau marea poezie a fost și va fi întotdeauna tragică. Vocile deznădăjduite, cutremurate sau disperate, aparțin, de regulă, poezilor. Interogațiile convulsive ori exclamațiile sacadate însoțesc constant ritualul liric. Nu se poate concepe o delimitare tranșantă a celor două concepte: liricul și tragicul. Cei care au survolat, real sau imaginar, conștient sau premonitoriu, o anticameră a morții, pot recunoaște, mai ușor, „încăirile” lirice defulatorii ale poetului Ioan Ardeleanu. Neputând să respire aerul existențial, poetul își dă drumul la a scrie versuri de cea mai aleasă esență, subtile, dar amare, însă mereu profunde.

Un *ultim mohican* al imanenței îmbrățișând transcendența, un abscons drapat într-o ființă jovială și vivace, un temperat exploziv, captiv însă al unui ocean de trăiri ferecate și ele, o complementară și oximoronică alcătuire de Faust și Don Quijote, locuind convulsiv, dar orgolios, sub zariștea tragicului. Iată o posibilă definiție a poetului Ioan Ardeleanu și, implicit, a liricii desenate cu măiestrie de acesta.

(NICOLAE BORLOVAN, 2007)

„Nasc și la Bobda oameni!” – aș fi tentat să-l parafrazez pe cronicar, gândindu-mă, firește, la multe personalități din lumea artei, științei, sportului, născute sau formate aici, între ele, adică între cele dintii, fiind preotul

și poetul Ioan Munteanu, unul din corifeii Revoluției de la 1848 pe meleagurile bihorene. Și alte personalități s-au ivit aici, mai mult ori mai puțin cu-noscute, unele, din păcate, trecând, prea devreme, în lumea umbrelor. Ioan Ardeleanu, poet, prozator, cer-cetător al literaturii, a debutat formidabil, acum cinci ani, cu o carte de poeme – *Cunoașterea umbrei* (Editura Anthropos, Timișoara, 2002) – căreia i-au urmat imediat alte trei volume de versuri. Era o grabă a apariției, o grabă a arderii, a recuperării, a impunerii. Volumele i-au asigurat imediat premiul Filialei Timișoara a Uniunii Scriitorilor.

E o afirmare puternică, susținută și de alte me-ritorii fapte culturale în municipiul Lugoj, între care viața de cenaclu și revista „Banat“. Doar un scrupul estet l-a făcut să întârzie în lumea cărților – crede editorul său, poetul Lucian Alexiu. Într-adevăr, există o proiecție estetică în tot volumul, cuvântul e căutat și pare, cum scrie autorul, „plin de mătsuri grele”; ritmurile sînt adesea voit deformate, rimele refuzate; găsim viziuni, imagini și tonuri de lume antică, parcă sub semnul lui Alexandru, cuceritorul, zeu și prunc, înghițit de istorie.

O altă carte se intitulează *Cezură* (Editura Hestia, Timișoara). Literar, cezura este o pauză care împarte în două un vers mai lung. În poezia acestui volum, cezura ar fi o distanță dintre eul liric și lume, între mare și țarm, între două realități despărțite: între chemare și plecare, între cer și pămînt, între tinerețe și moarte. „Între mine și lume se cascadează hăul/ Și eu, în loc să-ncerc să mă agăț de țarmul dimpotrivă./ Măresc sarcastic tînăra cezură”. Și în acest volum există un substrat mitologic, dinspre zona civilizației grecești: zeul, ceta-tea, marea. E interesantă dominantă mitologiei marine la un poet născut în pusta Banatului. Însă apa e aici un simbol temporal; piatra pe care o împinge spre ocean e asemănată tinereții care simte apropierea fiarei. Efebul se prefiră în nămeți, aripa lui

curge, degetele poetului mângâind hîrtia devin fluide. Motivele continuă și în alte două cărți, unde viziunea livrescă e asociată mai clar poeziei de dragoste dar și scrisului/lecturii: *Cuvintele scribului* (2002) și *Liniștea zilei* (2004) – apărute la Editura Anthropos. În ultimul volum, confesiunea devine mai discursivă și mai agitată, apropiindu-se de spațiul natal. Spațiu în care s-a întors definitiv.

(GHEORGHE JURMA, 2007)

NOTĂ BIO-BIBLIOGRAFICĂ

ARDELEANU, IOAN (15 IX 1947, Bobda, j. Timiș – 6 X 2007, Lugoj, j. Timiș). Poet, lingvist, eseist. Fiul lui Ioan Ardeleanu și al Anei (n. Vancea), proprietari mijlocii de pământ. Liceul la Timișoara (1963-1967). A absolvit Facultatea de Filologie, secția română-franceză, de la Universitatea din Timișoara (1972). A funcționat până în 1990 în învățământ, la Lugoj, apoi a desfășurat activități cu caracter managerial. Din 2004 redactor șef al revistei literar-culturale „Banat” (Lugoj). Colaborează la revistele „Orizont”, „Poezia”, „Ulysse”, „Banat”, „Reflex”, „Limba și literatură română”, „Cafeneaua literară”, „Renașterea bănățeană / Paralela 45”, „Forum studentesc”, „Cu-vinte românești” etc. Premiul Filialei din Timișoara a Uniunii Scriitorilor din România pentru poezie (2002).

Debut cu un studiu despre poezia șaptezecistă în revista „Forum studentesc”(1971). Scrupule de ordin estetic și refuzul de a face concesii conjuncturilor politice fac din debutul său editorial, amânat decenii la rând, un prilej de a construi primele cărți de versuri în jurul unor nuclee tematizate pregnant, excluzând hazardul și improvizatia. **VOLUME:** *Cunoașterea umbrei*. Poeme, Timișoara, Editura Hestia, 2002; *Cezură*. Poeme, Timișoara, Editura Anthropos, 2002; *Cuvin-tele scribului*. Poeme, Editura Anthropos, Timișoara, 2002; *Palia de la Orăștie. Orizont cultural și realitate lingvistică*, Editura Hestia, Timișoara, 2003; *Liniștea zilei*. Poeme, Editura Anthropos, Timișoara, 2003; *Afloriment*. Poeme, Editura Anthropos, Timișoara, 2005; *Grădina lui Akademos*. Poeme, Editura Anthropos, Timișoara, 2007; *Purpură*. Poeme, Editura Anthropos, Timișoara, 2007; *Cuvintele*

scribului și alte poeme, Antologie, aparat critic și cuvânt înainte de Lucian Alexiu. Postfață de GrațIELA Benga, Editura Anthropos, Timișoara, 2007

REFERINȚE CRITICE: Lucian Alexiu, „*Poezie și ceremonial*”, „*Redeșteptarea*”, XIV, 2003, 608; Iulian Vancea, *Între livresc și flamboaiant*, „*Redeș-teptarea*”, XIV, 2003, 608; Octavian Doclin, *Un poet neosificat*, „*Reflex*”, 2003,1-3 (28-30); Constantin Buiciuc, „*Cuvintele Scribului*”, „*Actualitatea*”, 2003, 302; Remus Valeriu Giorgioni, *Ioan Ardeleanu: un scrib modern...*, „*Arca*”, XIV, 2003, 7-8-9; Paul Doru Chinezu, *Între cunoașterea sinelui și a umbrei*, „*Cuvinte românești*”, 2003, 4; Constantin Buiciuc, „*Cezură*”, „*Cuvinte românești*”, 2003, 4; Paul Doru Chinezu, *Ioan Ardeleanu, un poet al cezurii*, „*Cu-vinte românești*”, 2003, 5; Ion Pachia Tatomirescu, „*Cezură*” ca întâmpinare a transcendentului, „*Orient latin*”, 2004; GrațIELA Benga, *Jocurile vârstei, jocurile oglinzii*, Ulysse, 2005, 1; Gheorghe Mocuța, *Ioan Ardeleanu: căutarea latențelor*, „*Mișcarea literară*”, 2004; Dorin Murariu, *Anii prezenței...*, în *Biblioteca din Vest*, Editura Brumar, 2005, p. 132-135; Dana Nicoleta Popescu, *Plăsmuiri de foc*, „*Banat*”, 2005, 9-10; GrațIELA Benga, *Magia focului în beznă*, „*Cuvinte românești*”, 2006 etc.

CUPRINS

Cuvânt înainte (Lucian Alexiu)

CUNOAȘTEREA UMBREI

Uite că vine corbul...!
Sunt doar locul pe care
O viespe tânără
Pygmalion
Soldații bat cu sulița armura
Primește ofranda, Alexandru
Chemare
Simetrii
* * * (Dacă-am să plec pe mări departe)
Cum ai cere abisului
Regăsire
Lumină lină
Ard focuri
Drum
Ținut
Nu zeu, ci pruncul
Liniștea zilei
Cântec de drum

Crustă
Semn ceresc
Dilemă

Pulvis
Cântec
Friză
Fiord

CEZURĂ

Ecou
Finisterre
Cezură
Ikebana
Coboară steaua
Visez poeți
Ca un pumn de stele
Tentație
Cu violență, dimineața
Semne
Trib
Țărm

1. (Efebul se supune cerului)
2. (Cum din neant apare sfâșierea)
3. (Efebul peste lespezi albe)
4. (Albastrul cerului îl frânge)
5. (Iată, mă sting)
6. (Mările adună în zori)
7. (Trec norii iernii peste el)
8. (Sângele lui cheamă sânge)
9. (Efebul stă alături de maestru)

CUVINTELE SCRIBULUI

Papirus

Coloană

* * * (Încerc degeaba)

Pan

* * * (Amfîtriòn golit de dorință)

Peisaj

Cuvintele scribului

Creion

Moment

Zeu tânăr

Gest

Jocuri

Remember

Poem

Prefigurare

Crepuscul

Discreție

Efebul

Ochii mei privind zorii

Friză

Ev

Bazileu

Acteon

Literatură

Crug

LINIȘTEA ZILEI

(Sângele aleargă prin mine)
(Fii strop de ploaie rece)
(Nu mă atinge, cântă mierla)
(Ca pelerinul port în spate)
(O teamă nouă se strecoară-n suflet)
(Brațele curg)
(În cinul meu, în inima pădurii)
(Azi vin la tine)
(Vrei să-nterupi întinderea din arc)
(Azi vreau răsplata pentru noapte)
(Dacă trec zvâcnind pe sub porți)
(Fulgii mari înlănțuiți în ger)
(Sunt călător neobosit și noaptea)
(Vicleană stăruința-n tril)
(Străinul a intrat în oraș)
(Răsăritul a venit aidoma)
((De câte ori în nopți cu insomnii năuce)
(Doar sevele de primăvară)
(Dansez ca lupul tânăr lângă haita)
(Știu că astăzi ai să vii)
(Ucid un șarpe în ceas tainic)
(Oprești călătoria și adormi)

AFLORIMENT

*** (Chipurile pe care le țin minte)
*** (Pe ultimul drum al verii)
*** (Cuvintele pe care le scriu)
*** (Alerg cu un cuțit în inimă)

- *** (Cresc amestecat cu fulgerul)
- *** (Apar în fiecare noapte)
- *** (Te chem, Salomeea)
- *** (Câteodată am nevoie de tine)
- *** (Acoperă-mi corpul, cu goliciunea)
- *** (Adolescentul plânge)
- *** (Steaua tresaltă întâia oară)
- *** (Adormi și dormi)
- *** (Stau în genunchi și sorb pocalul)
- *** (Se pregătește zeul să treacă râul)
- *** (Întotdeauna trupul tău în vale)

GRĂDINA LUI AKADEMOS

Instantaneu
Indecizie
Peisaj cu sentiment
Putere
Ritual
Fulgurație
Tablou static
Moment
O să vorbim
Tac morții
Peisaj

PURPURĂ

Ningea în Hellespont
Privind la trupul Statirei
Singur

Pierdere
Hefestion, Hefestion...
În Sogdiana...
Mă ascund în cremeni
Alexandru încalecă pe Ducipal
O, timp...
La oaza din Shiwah
Îndemn
Plâns
Veșnicie verde
Invocație
Frescă
Bocet
Epuizare
Spaimă
În vis, un negustor de la Ind
Frescă distrusă
Postfață (Grațierea Benga)
Referințe critice
Notă bio-bibliografică

SC ANTHROPOS SRL
Apărut: 2007
TIMIȘOARA ROMÂNIA